

PAULO TỸ CARTA HAN: ROMA TÁ KE AG MỸ CARTA

¹ Paulo tỹ rá vễ. Isỹ ẽmã tỹ Roma tá ke ag mỹ rán hã vễ.

Jesus Cristo mỹ rãnrãj tĩ vỹ tỹ inh nĩ. Ti hã tóg inh fêg, isỹ tỹ *apóstolo* nĩ jé. Kỹ tóg inh kuprêg gé, isỹ vễnh kar mỹ vễnh vĩ sér kãmén jé, Topê tỹ ẽg mỹ vễnh vĩ jẽnê ja ẽn ti. ² Topê vỹ vãsỹ ti vĩ tó tĩ ag mỹ: “ha inh kósin kãmén,” he ja nĩgtĩ, ³ hã vỹ: ẽg *Senhor* tỹ *Jesus Cristo* he mũ. Tỹ tóg vãsỹ pã'i mág tỹ *Davi* krê'krê ag kã ù nĩ. ⁴ Kỹ tóg tỹ ẽprã ke nĩ, *Davi* ri ke. Hã ra tóg tỹ Topê kósin nĩ gé, hã kỹ tóg ti ter kar kỹ ti rĩn mãn ja nĩ. Topê vỹ ti tỹ ùn mág han mũ gé sir, ẽg *Senhor* tỹ *Jesus* tỹ.

⁵ Topê hã ne isar han', *Jesus* tigrĩn. Ti hã ne inh fêg', isỹ tỹ *apóstolo* nĩn jé, isỹ fóg ag kar mỹ ti kãmén jé, kanhgág ag mỹ ke gé, ag tỹ ti ki ge jé, ti vĩ kri fi jé, ti jiji mẽ kỹ.

⁶ Ủ tỹ inh vĩ mẽg mũ vỹ tỹ ãjag nỹtĩ gé. Topê vỹ ãjag kuprêg, hã kỹ ãjag tóg tỹ *Jesus Cristo* tũ nỹtĩ.

⁷ Kỹ sóg ãjag mỹ vễnh rá jẽnêg mũ, Topê tỹ ãjag to há nĩn kỹ. *Roma* tá ãjag tóg nỹtĩ. Hã kỹ sóg ẽg jóg tỹ Topê mỹ: “ag tar han nĩ, ag mỹ vễjykre kusa nĩm nĩ,” he tĩ. Ẽg *Senhor* tỹ *Jesus Cristo* mỹ sóg ãjag tó tĩ gé.

Paulo tỹ Roma tá ke ag ve sór

⁸ Ha mẽ, vễnh kar vỹ ãjag tỹ ti ki ge kỹ nỹtĩ tag mẽ huri, kỹ sóg ãjag to Topê mỹ vĩ há han tĩ, *Jesus Cristo* tigrĩn. Ti hã mré sóg vễmén tĩ. ⁹ Ti hã mỹ

sóg rãnrãj tĩ. To krónh ke tũ sóg nĩgtĩ, hã kũ sóg ti kósín kãmé sér ên tó tĩ. Ti hã mré sóg ãjag jagfy vĩ tĩ gé, kũ tóg ki kanhró nĩ. Kurã kar ki sóg ãjag kãmén tĩgtĩ. ¹⁰ Isỹ ti mré vēmén kũ sóg ãjag tó tĩ, sỹ kejēn ãjag ve sór kũ. Ti tỹ kejēn ti mỹ há nĩn kũ tóg inh mỹ: he, henh ke mũ. ¹¹ Sỹ ãjag mỹ Topē kuprĩg tỹ inh kanhrãn ja ên kãmén sór vè, ãjag tỹ inh vĩ jēmē kũ tar nỹtĩ jé. ¹² Kũ ěg tóg jagnē tar han ke mũ sir, ěg tỹ jagnē jykre ven kũ, ãjag tỹ isỹ *Jesus* ki rã kũ nĩ ven kũ, isỹ ãjag tỹ ti ki ge kũ nỹtĩ ven kũ ke gé.

¹³ Inh kanhkã', inh mỹ tóg ãjag tỹ tag ki kanhró nỹtĩnh há tĩ, ha mē: ãjag venh tĩg ke to sóg jykrén tỹ hēn ri ke han huri, hã ra tóg inh mỹ ki króm ke ja tũ nĩ ver. Isỹ ãjag mỹ Topē vĩ kãmén sór vè, *Roma* ki ke ũ ag mỹ ke gé, ag kã mĩ ũ tỹ Topē ki ge jé. ¹⁴ Fóg kar ag mỹ sóg Topē vĩ tó tĩ, kanhgág ag mỹ ke gé, ũ tỹ nén ũ ki kanhró ag mỹ, ũ tỹ nén ũ ki kagtĩg ag mỹ ke gé. Topē vỹ inh mỹ: “ha ag mỹ tó, fag mỹ ke gé,” he ja nĩgtĩ. ¹⁵ Hã kũ sóg *Roma* tá tó sór mũ gé, Topē vĩ sér ên ti.

Topē jykre tar

¹⁶ Inh pijé Topē vĩ sér tag to mỹ'ãg sór mũ'. Topē hã ne tag to ěg kren han tĩ', ěg tỹ kri fin kũ. Topē jykre tar hã vè. *Judeu* ag kren han sór tóg mũ, kar kũ fóg kar ke gé, kanhgág kar ke gé, fag ke gé. ¹⁷ Tag hã ki ěg tóg Topē jykre ki kanhró nỹtĩnh mũ, Topē vĩ sér hã ki. ěg tỹ ti ki rã hã kũ ěg tóg ti mỹ kuryj nỹtĩ. Hã kũ tag tóg rán kũ nĩ, ha mē: “ěg tỹ Topē ki rã hã tugnĩn ěg tóg ti mỹ kuryj nỹtĩnh ke mũ. Kũ ěg rĩnrĩr mãn ke mũ,” he ja tóg nĩ.

Ĕprã ke ag jykre pãno

18 Hã ra Topê tóg jũ nĩ gé, kanhkã tá. Û tỹ ti ki êkrég tũ ag to tóg jũ mũ. Topê vỹ ag mỹ tỹ nén ù tũ nĩ, hã kỹ ag tóg vễjykre kuryj han sór tũ nĩgtĩ. 19 Topê jykre há nĩn ki kanhró ag tóg nỹtĩ vễ, ag tỹ ki kanhrãn sór kỹ. Topê vỹ êg kar mỹ tag ven tĩ.

20 Êg pijé Topê vég tĩ'. Hã ra tóg nén ù kar han, êg tỹ nén vég mũ kar. Ên vigve kỹ êg tóg ti jykre mág nĩ ên ki kanhró nĩ sir. “Û tỹ tag han mũ vỹ tỹ ùn mág nĩ. Ti jykre vỹ tar nĩ,” he jé êg tóg ke mũ. “Hã ra ag tóg ki kanhrãn jãvãnh nỹtĩ, hã kỹ Topê tóg ag to jũnh ke mũ. 21 Ti tỹ tỹ Topê nĩn ki kanhró ag tóg nỹtĩ vễ. Hã ra ag tóg ti to: “Topê vễ,” he tũ nĩgtĩ. Ti tỹ tỹ ùn mág nĩ tag tó sór tũ ag tóg nĩgtĩ. Ti mỹ ag tóg: “inh mỹ tóg há tĩ,” he tũ nĩgtĩ gé, ti tỹ ag ki rĩr há han mũ ra. Nén ù há to jykrén ki kagtĩg ag nỹtĩ. 22 “Ki kanhró mág inh nĩ,” he ag tóg tĩ, hã ra ag tóg krĩ vễnh mỹ nỹtĩ ha. 23 Kỹ ag tóg Topê pẽ tag jêgia kã, ùn ter vãnh tag jêgia kã êprã ke kãgrã fêg mũ sir, êprã ke ag kãgter tĩ ra. Sêsi kãgrã vin ag tĩ gé, misu tỹ fa tỹ 4 (ke) ag kãgrã ke gé, pỹn kãgrã ke gé. Tag vỹ ag mỹ tỹ topê nỹtĩ sir.

24 Hã kỹ Topê tóg ag tugvãnh mũ sir, ag tỹ ag tỹ nén to én mũ ên han sór nỹtĩn kỹ. Jagnê kavénh ag tóg mũ sir. 25 Topê vỹ kri fi jãvãnh ra ag tóg vễnh ó hã kri fig tĩ. Ag tỹ ù tỹ nén ù kar han ja ên to: “Topê vễ,” henh ke vễ vễ, hã ra ag tóg ti tỹ nén han ja to: “Topê vễ,” he sór mũ, ón kỹ. Û tỹ nén ù kar han mũ hã ne ti pir mỹ tỹ ùn mág nĩ', ti hã mỹ êg tóg vỹ há han ke mũ'. To krónh kenh ke tũ êg nĩ. Hã vễ.

26 Ag tỹ Topê tỹ nén han ja to: “Topê vễ,” hen kỹ Topê tóg ag tugvãnh gé, ag tỹ ag tỹ nén to én mũ ên han jé, êg kavénh tĩ ên. Ag prũ fag tỹ ag mré nỹ

tũg kŷ fag tóg jagně hã mré ti věnh mŷ han mũ sir, mŷr, ha mẽ. ²⁷ Kŷ fag mén ag tóg ag prũ fag mré nŷ tovãnh kŷ jagně to én mũ gé sir. Jagně to én kŷ ag tóg jagně mré nŷ kŷ ti kórég han mũ gé sir, jagně kavénh kŷ. Hã kŷ ag tóg ag tŷ Topě tovãnh to jagtar nŷtĩnh mũ. Ti tŷ ag vóg kónãh hã vễ.

²⁸ Ve ra ha. Topě ki êkrén jãvãnh ag tóg nŷtĩ, ti to é he kŷ. Hã kŷ tóg ag tugvãnh ja nĩgtĩ gé sir, věnh kato, ag tŷ vễjykre pãno han sór kŷ. “Ha han, ge kŷ sir,” he ja tóg nĩgtĩ, Topě ti. ²⁹ Vễjykre pãno tŷ ag tóg fór nŷtĩ ha, ti kórég tãvĩ tŷ. Nén kar to én (ka)mě ag nŷtĩ. Vễjykre kuryj han vãnh ag nŷtĩ. Jagně tũ to én, jagně kãgtén, jagně vĩ kafãh, jagně mŷ un'ón, jagně krĩn kónãh, jagně to vĩ kónãh, ³⁰ jagně to un'ón, Topě kato tễ mág, jagně vóg kónãh ke gé. “Ag kãfór vŷ tŷ inh nĩ,” he ag tóg tĩ, kŷ ag tóg vễso nén ũ há tó tĩ, ón kŷ. “Inh hŷn vễjykre pãno tŷ ne han mũ, ũri?” he ag tóg tĩ, kurã kar ki. Ag mŷnh fag vĩ han vãnh ag tóg nŷtĩ gé, ag panh ag vĩ ti, fag ke gé. ³¹ Krĩ tũ ag nŷtĩ. Ón kŷ ag tóg jagně mré nén kar to jykrén tĩ, ag tŷ ki króm ke tũ ra. Jagně to há nŷtĩ ki kagtĩg ag nŷtĩ, kŷ ag tóg jagně jagãgtãh ki kagtĩg nŷtĩ gé, fag ke gé. ³² Topě vŷ ũ tŷ tag han mũ to: “kãgter jé ag tóg ke mũ,” he ja nĩgtĩ. Ag tŷ tag ki kanhró ra ag tóg han tĩ sir. Kŷ ag tóg ũ tŷ tag han mũ to há nŷtĩ gé, mŷr, ha mẽ.

2

Topě tŷ vễjykre pãno to jũ

¹ Fóg mré kanhgág ag vŷ vễjykre kórég tag han kãn tĩ, kŷ ag tóg *Judeu* ag mŷ kórég nŷtĩ. Hã ra *Judeu* ag vŷ ti kórég han tĩ gé, ag tŷ ón kŷ ag to: “kórég

ag nýtĩ,” he mũ ra. Hã kÿ ag tóg ag jykre tugrĩn ti kórég venh ke mũ gé, fag ke gé. ² Topẽ vÿ ti jykre kuryj tugrĩn ù tÿ tag han mũ vóg kónãn ke mũ. Ti tÿ ke há vë. ³ Ûn jykre kórég ag tóg ag mÿ kórég nýtĩ, *Judeu* ag mÿ, hã ra ag tóg hã han tĩ gé. Kÿ ag hÿn hẽ ri kenh mũ, Topẽ tÿ ag vóg kónãn tũ nĩ jé? Ag vóg kónãn jé tóg ke mũ, ha vem nĩ, fag ke gé. ⁴ Ver tóg ãg to há nĩ, ver tóg ãg to fen nĩnh mũ, ver tóg jũ vãnh nĩ, Topẽ ti. Ti tÿ ãg tÿ ãg jykre kórég tovãnh ve sór vë, hã kÿ tóg ver ãg to há tãvĩ nĩ. Hã ra tóg ag mÿ tÿ nén ù tũ nĩ ve nĩ. ⁵ Kutu ag nýtĩ, vëjykre pãno tovãnh jãvãnh ag nýtĩ, hã kÿ Topẽ tÿ ag to jũ tóg komër hã mág rã nĩ. Kejën tóg ti tÿ vãnh kar jykre venh ke kurã pétẽm ke mũ sir. Kÿ ag tóg, Topẽ tÿ ag vóg kónãn venh ke mũ, fag ke gé. Kÿ vãnh kar vÿ ti jykre kuryj venh ke mũ, ti tÿ ãg mÿ ki hã tó mũ ti. ⁶ Ti hã ne ãg mÿ, ãg tÿ nén han ja ãn kaja nĩm ke mũ'. ⁷ Ën kã tóg ãg mÿ ãg rĩr krÿg ja tũ ven ke mũ, ùn jykre kuryj ag mÿ, fag mÿ ke gé. Ëg tÿ ti jykre há to tar nýtĩn kÿ tóg ãg mÿ ãg rĩr krÿg ja tũ ven ke mũ, ãg tÿ tá tÿ ùn mág nýtĩ jé. ⁸ Hã ra tóg ù vóg kónãn ke mũ gé. Û ag tóg ag tÿ nén han sór mũ ãn hã han tĩ. Vãnh vĩ há kri fi jãvãnh ag nýtĩ, ag tÿ vëjykre pãno han sór kÿ. Hã kÿ tóg ag vóg kónãn ke mũ, fag ke gé. ⁹ Û tÿ vëjykre pãno han mũ kar vÿ kanẽ junjur ke mũ, jagtar jagy han kÿ. Ag tÿ tÿ *Judeu* nýtĩ ra ag tóg jagtar ke mũ, kar kÿ fóg kar ag ke gé, kanhgág kar ag ke gé, fag ke gé. ¹⁰ Û tÿ vëjykre kuryj han mũ tÿ tóg ùn mág hynhan ke mũ hã ra, to tóg vĩ há han ke mũ. Ëg mÿ tóg vëjykre kusa nĩm ke mũ, ãg tÿ tÿ *Judeu* nýtĩ ra, kar kÿ fóg ag mÿ ke gé, kanhgág ag

mỹ ke gé, fag mỹ ke gé.

¹¹ Ha vé, Topê mỹ ti tỹ nén ù tũ nĩ, *Judeu* ag, fóg ag, kanhgág ag. Ti mỹ ãg tóg tỹ ùn pir nỹtĩ. ¹² Û ag tóg Topê vĩ mẽ ja tũ nỹtĩ. Kỹ ag tóg ti kórég kar han mũ sir, fag ke gé. Kỹ ag tóg nũgme ki vár ke mũ sir, *inferno* ki, ag jykre kórég to. Ag jãvo *Judeu* ag vĩ Topê vĩ mẽ ja nĩgtĩ. Hã ra ag tóg ti kórég han tĩ gé. Kỹ Topê tóg ag vóg kónãn ke mũ gé sir. ¹³ Ha vé, ãg tỹ Topê vĩ mẽg mũ ra han tũ nĩn kỹ ãg Topê mỹ há tũ nỹtĩ. ãg tỹ ti vĩ ki króm kỹ ãg tóg ti mỹ kuryj nỹtĩ. ¹⁴ Fóg ag mré kanhgág ag vĩ Topê vĩ mẽ ja tũ nỹtĩ ver, ù tỹ *Judeu* jykre han tũ kar ag. Ge ra vỹjyre há tóg ag mỹ sér tĩ, ag tỹ Topê vĩ mẽ ja tũ ra. Kỹ ag tỹ vỹjyre há han sór mũ tag vĩ ag mỹ tỹ ag tỹ ki króm nĩ. ¹⁵ Topê tỹ nén tó ja ãn vĩ ag kã kã nĩ, há kỹ ag tóg han sór mũ, ag tỹ mẽ ja tũ ra. Hã kỹ tóg ag mỹ sér tĩ, ag tỹ nén ù há han kỹ. Jãvo tóg ag mỹ e tĩ, ag tỹ ti kórég han kỹ. Ag tỹ Topê vĩ mẽ ja tũ ra ag tóg vỹjyre há ki kanhró nỹtĩ. ¹⁶ Kejẽn Topê tóg *Jesus Cristo* mỹ: “ag jykre ve kãn nĩ, fag jykre ke gé,” henh ke mũ, ti kurã ãn kã. Kỹ vẽn kar jykre vĩ vẽn ven ke mũ, ag jykre kórég mré hã, ag tỹ vẽn kar vatánh tá nén han ja ti, fag jykre ke gé. Tag hã tó sóg tĩ, sỹ vẽn kar mỹ ti vĩ sér kãmén kỹ.

Judeu ag tỹ Topê vĩ mranh ja

¹⁷ Ha vé, *Judeu* ag mỹ tóg sér tĩ, ag tỹ tỹ *Judeu* nỹtĩn kỹ. “Topê ne ãg jyvẽn ja nĩgtĩ’, kỹ ãg nũgme ki vár ke tũ nĩ,” he ag tóg tĩ. “Topê to ãg há nỹtĩ,” he ag tóg tĩ gé. ¹⁸ Ti tỹ ãg ki nén ve sór mũ ki kanhró ag tóg nỹtĩ. Ti vĩ ki tóg rán kỹ nĩ. Hã kỹ ag tóg ãn ve kỹ vỹjyre kuryj ki kanhró nỹtĩ. ¹⁹ Hã kỹ ù tỹ ki kagtĩg ag tóg ag mỹ ùn kyvó ag ri ke nỹtĩ. Kỹ ag tóg

ag mÿ jęngrę han sór tĩ, ag mÿ Topę vĩ tó kÿ. ²⁰ Ũ tÿ ki kagtĩg ag kanhrãn ag tóg tĩ, ón kÿ, fag ke gé, gĩr ag ke gé. “Topę vĩ vÿ há nĩ, vęjykre há vę, ki há tóg tó tĩ, há to ęg Topę ki kanhrãn tĩ,” he ag tóg tĩ, ón kÿ. ²¹ Ũ mÿ ag tóg: “nén ũ péju tũg nĩ,” he tĩ. Hã ra ag tóg ũ tũ péju tĩ. ²² Ón kÿ ag tóg: “ã prũ tũ fi mré nÿ tũg nĩ, ã mén tũ mré nÿ tũg nĩ gé,” he tĩ. Hã ra ag tóg fag mré nÿgnÿ tĩ. Ón kÿ ag tóg vęnh kãgrá tÿ topę to: “Topę pijé’,” he tĩ. Hã ra ag tóg vęnh kãgrá ag jo ĩn kręm ag tũ péju tĩ. ²³ “Topę vÿ ęg jyvęn ja nĩgtĩ,” he ag tóg tĩ. Hã ra ag tóg ti vĩ mranh tĩ. Topę kavęnh ag tóg tĩ. ²⁴ Hã kÿ tag tóg rán kÿ nĩ, *Judeu* ag to, ha mę: “ãjag jykre kóręg ve kÿ fóg ag mré kanhgág ag vÿ Topę jykre to: kóręg ti hÿn nĩ, he tĩ,” he ja tóg nĩgtĩ, *Judeu* ag to, Topę vĩ rán ki.

²⁵ Há ti nĩ, ęg tÿ tÿ *Judeu* nÿtĩ ti, ęg tÿ Topę vĩ ki króm kÿ. Ęg tÿ hã ra ti vĩ mranh kÿ tóg ęg mÿ nén ũ há han ke tũ nĩ, ęg tÿ tÿ *Judeu* nÿtĩ ra. Fóg ri ke vÿ tÿ ęg nÿtĩ, kanhgág ri ke, ęg tÿ ti vĩ mranh kÿ. ²⁶ Kejęn fóg ũ tóg sir Topę vĩ ki króm mũ, kanhgág ũ hęn ri ke mũn. Kÿ tóg Topę mÿ tÿ *Judeu* ri ke nĩ sir, ti tÿ Topę vĩ ki króm to. ²⁷ Hã kÿ fóg ag mré kanhgág ag vÿ *Judeu* ag jykre kóręg tónh ke mũ, ha vem nĩ, ag tÿ Topę vĩ ki króm kÿ. Topę vĩ mranh ag tóg tĩ, ag tÿ Topę vĩ rá vég nÿtĩ ra. Hã tó jé ag tóg ke mũ, fóg ag, kanhgág ag ke gé. ²⁸⁻²⁹ Ón kÿ ag tóg tÿ *Judeu* nÿtĩ, ag pijé tÿ Topę tũ pę nÿtĩ’. Ón kÿ ag gré fár junun vÿ kym kÿ nĩ, Topę tÿ ag mÿ: “kym ra,” he ja nĩn kÿ. Kÿ ag tóg tag tugnĩn jagnę mÿ: “Topę tũ vÿ tÿ ęg nÿtĩ,” he tĩ. Hã ra ũ tÿ tÿ Topę tũ nÿtĩ ag vÿ ag fe tÿ ti ki rã tĩ, kÿ ag jykre vÿ kuryj kar nĩ’. Topę kuprĩg

ne ãg jykre kurynh tĩ'. Kĩ Topẽ tóg ãg mĩ vĩ há han tĩ gé sir, ãg jykre há nỹtĩn kũ. Ti pijé ãprã ke ri ke ón kũ vĩ há han tĩ', ti ki ge kũ nỹtĩ ag mĩ. ãg hã vĩ tỹ Topẽ krẽ nỹtĩ'.

3

¹ Kĩ *Judeu* ag hỹn inh mĩ: “kỹn mĩ há tũ nĩ, ãg tỹ tỹ *Judeu* ag krẽ nỹtĩn kũ?” he sór mũ. “ãg gré fár junun kym kũ nĩn kũn mĩ tỹ nén ù tũ nĩ?” he sór ag hỹn mũ. ² Vó, há tãvĩ ti nĩ gé. ãg hã mĩ tóg ti vĩ ti tó ja nĩgtĩ, ãg tỹ tỹ *Judeu* krẽ nỹtĩn kũ. ³ ãg kã mĩ ù tóg ti vĩ kri fig tũ nĩgtĩ. Hã ra Topẽ pijé ag tugrĩn ti tỹ nén tó ja ãn han ke tũ nĩ'. ãg tỹ ti vĩ han tũ ra tóg ti tỹ nén tó mũ ãn han tĩ, Topẽ ti, ãg jãvo. ⁴ Ón vãnh ti nĩgtĩ. ãprã ke ag ne ónón tĩ'. Hã ra Topẽ tóg ón ke tũ pẽ nĩ. Hã kũ tag tóg rán kũ nĩ, hã vĩ: “vẽnh kar vĩ venh ke mũ, ã tỹ ã vĩ han tĩ ãn ti,” he mũ. “ũ tỹ ã jykre tugnỹm kũ tóg venh ke mũ sir,” he ja tóg nĩ, Topẽ mĩ. Hã ra tóg ge nĩ.

⁵ Kĩ *Judeu* ag hỹn ón kũ inh mĩ: “kỹn hỹn há nĩ, ãg jykre pãno ti,” he sór mũ. “Hã ra Topẽ tóg to ãg vóg kónãn sór mũ, ti tỹ tỹ nén ù há nĩ ra. Tag tugrĩn tóg jykre pãno nĩ ve nĩ,” he sór ag hỹn mũ. ãprã ke ag vĩ hã vẽ. ⁶ Hã ra tóg kygnẽ kũ nĩ. Topẽ jykre hã ne há nĩ', inhhã. Ti jykre há nĩn kũ tóg ãprã ke jykre to: “há tũ ti nĩ,” henh ke mũ.

⁷ Hã ra *Judeu* ù ag tóg ón kũ: “vẽnh mĩ ãg ki króm kũ nỹtĩ vẽ,” he tĩ gé. “ãg ón tugrĩn Topẽ tỹ tỹ ùn mág nĩ tag vĩ vẽnh ven mũ. Hã kũ ti tỹ ãg ón mũ tag to: “inh vĩ mranh ja ãjag tóg nĩgtĩ,” hen kũ tóg hã tũ tó mũ, Topẽ ti,” he ag tóg tĩ, ón kũ. ⁸ “Ti kórég han jé

ẽg tóg ke mũ, Topẽ tỹ ẽg jykre kórég tỹ nén ù há han jé,” he ag tóg tĩ, ón kỹ. Kỹ ag tóg iso ón kỹ: “tag tó ti tĩ, *Paulo* ti,” he tĩ gé. Û tỹ tag tó mũ ag vóg kónãn jé tóg ke mũ, Topẽ ti, ti jykre kuryj nĩn kỹ, ha vem nĩ.

Ëg kar tỹ Topẽ vĩ mranh kãn

⁹ Kỹ isỹ *Judeu* ag to ne tó nẽ? Ëg mỹ fóg ag kãfór nỹtĩ, ẽg tỹ tỹ *Judeu* nỹtĩn kỹ? Vó, ag kãfór tũ ẽg nỹtĩ. Topẽ vĩ mranh kãn ẽg mỹr, *Judeu*, fóg, kanhgág, ag, fag, ẽg kar mỹr. Tag tó inh huri. Hã ra tóg ge nĩ. ¹⁰ Hã kỹ tag tóg rán kỹ nĩ gé, ha mẽ: “ũn jykre kuryj vỹ tũ tĩ, ùn jykre kuryj venh ke tũ pẽ ẽg nĩ. ¹¹ Vẽjykre há han ki kagtĩg kar ẽg nỹtĩ. Û tỹ Topẽ jykre han sór mũ vỹ tũ tĩ. ¹² Ëg kar vỹ Topẽ japry tovãnh kãn kỹ nỹtĩ. Jykre kórég kar ẽg nỹtĩ. Vẽjykre kuryj han vãnh ẽg nỹtĩ. Ûn jykre há venh ke tũ pẽ ẽg nĩ,” he tóg. ¹³ “Un'ón (ka)mẽ kar ẽg nỹtĩ, jagnẽ to. Ëg tỹ nén ù ter rã tĩg kỹ ti ger tóg fun ke tĩ. Ëg ón vỹ nén ù ter ger tag ri ke nĩ. Jagnẽ mỹ ẽg tóg ónón tĩ gé. Ëg vỹ jũ tỹ ẽg tóg jagnẽ kãgtén ri ke han tĩ gé. Kỹ tóg pỹn *veneno* ri ke nĩ. ¹⁴ Vẽnh vỹ jũ tỹ ẽg fór nỹtĩ. Kỹ ẽg tóg vẽnh kar mỹ vỹ kónãn tĩ,” he tóg. ¹⁵ “Jagnẽ kãgtén (ka)mẽ ẽg nỹtĩ, tag hã tóg ẽg mỹ sér tĩ. ¹⁶ Ëg tỹ hẽn mũ mũ kỹ ẽg tóg nén ù kar kókég tĩ. Hã kỹ ẽg mré ke fag vỹ jagtar nỹtĩ, ẽg to. ¹⁷ Ëg pijé vỹjykre kusa ve sór tĩ'. ¹⁸ Topẽ kamẽg sór vãnh ẽg nỹtĩ,” he ja tóg nĩgtĩ, Topẽ vỹ tỹ rán kỹ nĩ ki. Hã ra tóg ge nĩ.

¹⁹ Hã ra ẽg kar vỹ tag ki kanhró nỹtĩ, ha mẽ. Ëg hã mỹ ti rán kỹ nĩ, Topẽ vỹ ti, ẽg tỹ ki króm jé. Hã ra ẽg tóg mranh kãn. Kỹ Topẽ tỹ ẽg mỹ: “ti kórég han ã,” he mũ ra, ẽg tỹ ti mỹ ne tónh ke tóg tũ tĩ. Hã jé

tóg ãg mÿ ti vÿ jÿnÿ ja nÿgtÿ, ãg tÿ to ãg kórég nÿ tag ki kanhrãn jé. ²⁰ Topÿ vÿ ki króm kãn ja tũ ãg tóg nÿtÿ, hã kÿ ãg kuryj tũ nÿtÿ, Topÿ mÿ. Hã ra ãg tóg Topÿ tÿ vãsÿ ãg jyvÿn ja ãn mÿ kÿ ti vÿ mranh ki kanhrãn mũ, ti tÿ ãg mÿ: “tag han tũg ra,” hen kÿ. Ge ra ãg tóg mranh tÿ.

Topÿ tÿ ãg kren han sór

²¹⁻²² Vãhã Topÿ jykre kuryj tóg vÿnh ven ja nÿgtÿ. Ti hã ne ãg mÿ vÿnh pãte fón mũ sir', inhhã', ãg tÿ *Jesus Cristo* ki ge kÿ, ãg tÿ ti tÿ ãg jyvÿn ja ãn mranh ja ra. Ti jykre kuryj hã vÿ. Vãsÿ tóg tó ja nÿ, ti tÿ tag han ke ti. Vãsÿ ti vÿ tó tÿ ag, *profeta* ãn ag tóg tó ja nÿgtÿ gé, ti jykre tãg ke ti. Ú tÿ ti ki ge kÿ nÿtÿ kar mÿ tóg vÿnh pãte fón tÿ. Kÿ ãg kar tóg jagnÿ ri ke nÿtÿ ha, ãg tÿ ti ki ge kÿ. ²³ Topÿ vÿ mranh kãn ãg. Vÿjykre kuryj han ki kagtÿg ãg nÿtÿ. ²⁴ Hã ra tóg ãg jagãgtãn kÿ ãg mÿ vÿnh pãte fón sór mũ. Fagrÿnh mÿ ke vÿ. Kaãm ke tũ ãg tóg nÿ. *Jesus Cristo* tugnÿn tóg ãg kren han sór mũ. ²⁵ Topÿ ne *Jesus* fÿg', ti hã tÿ ãg tÿ Topÿ vÿ mranh tÿ tũ' he jé, ti kyvÿnh tÿ ãg jagfy ti ki kãkutÿ kÿ. Kÿ ãg tóg ti ki rã kÿ há nÿtÿ sir. Topÿ jykre kuryj hã vÿ sir. *Jesus* to ãg ki kanhrãn mũ, vÿjykre kuryj ti. Hã kÿ Topÿ tóg, ãg tÿ vãsÿ ti vÿ mranh ja ãn to ãg vóg kónãn ja tũ nÿ ver, ãg to fen kÿ, ²⁶ ti tÿ ùri ãg mÿ ti jykre tãg ven sór kÿ. Ti tÿ ãg mÿ vÿnh pãte fón kÿ ãg tóg ti mÿ kugryj nÿtÿ sir, ãg tÿ *Jesus* ki gen kÿ. Topÿ jykre kuryj hã vÿ sir.

²⁷ Kÿ *Judeu* ag hÿn inh mÿ: “kÿ ãg mÿ Topÿ mÿ há tũ nÿtÿ, ãg tÿ ti vÿ ki króm sór mũ ra?” he sór mũ. Hÿ, hã vÿ. Kórég ãg nÿtÿ, hã kÿ ãg tóg ti vÿ ki króm sór mũ ra mranh tÿ. ãg tÿ ti ki ge kÿ tóg ãg mÿ vÿnh pãte fón tÿ. Kÿ ãg há nÿtÿ. ²⁸ Tag ki kanhró ãg nÿtÿ,

ha mẽ. Ëg tỹ Topẽ tỹ vãsỹ Ëg mỹ tó ja ãn han sór mũ ra Ëg jykre pãno vỹ Ëg kã kã nĩ nĩ. Ëg tỹ *Jesus* ki gen kỹ tóg Ëg mỹ vãnh pãte fón ke mũ hã ra. ²⁹ Topẽ pijé *Judeu* ag tãvĩ véng nĩ nĩ'. Fóg ag véng ti nĩ gé, kanhgág ag ke gé, fag ke gé. ³⁰ Pir ti nĩ, Topẽ ti. Hã kỹ tóg ù tỹ ti ki ge mũ ag mỹ vãnh pãte fón tĩ, *Judeu* ag mré hã, fóg ag mré hã, kanhgág ag mré hã. Ëg kar mỹ tóg vãnh pãte fón tĩ, ag mỹ, fag mỹ ke gé.

³¹ Kĩ Ëg mỹ ti ki ge kỹ Topẽ tỹ vãsỹ Ëg mỹ vỹjyre nĩm ja ãn tỹ tũ' he tĩ, Topẽ tỹ *Judeu* ag jyvẽn ja ãn ti? Vó. Vãhã Ëg ki króm há han ki kanhró nỹtĩ.

4

Topẽ tỹ Abraão mỹ vãnh pãte fón

¹ Kĩ *Judeu* ag hỹn inh mỹ: “Ëg jógjóg ve pẽ tỹ *Abraão* hỹn hẽ ri ke tĩ?” he sór mũ. ²⁻³ “Nén ù há kar han ti tĩ, *Abraão* ti, hã tigrĩn tóg Topẽ mỹ tỹ ùn há nĩ,” he sór ag hỹn mũ. Vó, hã tũ vẽ. Ti ki rã tugnĩn ke vẽ. Hã kỹ tag vỹ ti to rán kỹ nĩ, ha mẽ: “*Abraão* vỹ Topẽ ki rã, hã kỹ tóg Topẽ mỹ tỹ ùn há nĩ, ti tỹ ti ki rã tigrĩn,” he tóg mũ, Topẽ vĩ rán ki. Ti tỹ nén ù há han tigrĩn Topẽ mỹ tỹ ùn há nĩ ra tóg vêsó: “tỹ sóg ùn há nĩ, ag kar kãfór,” henh ke mũ vẽ, vêsỹ ùn há han sór kỹ. Hã ra Ëg vêsỹ ùn há han ki kagtĩg nỹtĩ.

⁴ Hã vé, Ëg rãnrãj to Ëg tóg Ëg rãnrãj kaja véng tĩ. Fagrĩn mỹ ke tũ vẽ, Ëg rãnrãj kaja ti. ⁵ Topẽ jykre vỹ ge tũ nĩgtĩ. Ëg tỹ ti ki ge kỹ Ëg tóg ti mỹ tỹ ùn há nỹtĩ. Ëg tỹ ti ki ge tigrĩn tóg Ëg mỹ vãnh pãte fón tĩ, Ëg tỹ ti vĩ mranh ja ti. Ëg rãnrãj pijé'. Topẽ tỹ nén han mũn hã vẽ.

⁶ Hã kÿ vãsÿ ãg pã'i tÿ *Davi* vÿ tó ja nĩgtĩ gé. Û tÿ vÿjkre pãno han tĩ to tóg vĩ há han ja nĩ, ti tÿ Topẽ ki rã kÿ. Topẽ tÿ ãg mÿ vÿnh pãte fón to *Davi* tóg tag tó ja nĩgtĩ, ha mẽ: ⁷ “Topẽ vÿ ãg ve há han ke mũ, hã kÿ tóg ãg mÿ ãg tÿ ti vĩ mranh ja ãn tÿ vÿnh pãte fón tĩ. Kÿ ãg ve mãn ke tũ nĩ ha, ãg jykre pãno ja ãn ti, ti tÿ vÿnh pãte fón kÿ nĩn kÿ. ⁸ Topẽ vÿ ãg ve há han ke mũ, hã kÿ tóg ãg mÿ ãg tÿ ti vĩ mranh ja ãn kaja kórég ãn ven ke tũ pẽ nĩ,” he ja tóg nĩgtĩ, *Davi* ti.

⁹ Kÿ *Judeu* ag hÿn inh mÿ: “*Davi* hÿn ù tÿ hẽ to tag tó ja nĩgtĩ?” he sór mũ. “*Judeu* jykre han mũ ag to ke mÿ vó, ag jykre han tũ ag to ke mÿ vó?” he sór ag hÿn mũ. ãg kar to ke vẽ. Ha vé, *Abraão* to sóg: “ti tÿ Topẽ ki rã tigrĩn tóg tÿ Topẽ mÿ ùn há nĩ,” he ja nĩ. ¹⁰ Kÿ ti jykre tÿ Topẽ mÿ kuryj nĩ ãn kã ti mÿ *Judeu* ag jykre han kÿ tĩ nĩ, *Abraão* ti? Vó, ãn kã ti ãg jykre han tũ nĩ ver. ãn kã tóg ti gré fár junun kym ja tũ nĩ ver. ¹¹ Topẽ vÿ ti mÿ vÿnh pãte fón, ti tÿ ti ki rã tigrĩn. Ti mÿ vÿnh pãte fón kar kÿ tóg ti mÿ ãg jykre tag nĩm ja nĩ, ti tÿ ti gré fár junun kym jé sir. Hã kÿ tóg tÿ ù tÿ Topẽ ki ge mũ kar jóg nĩ sir, *Abraão* ti, ãg tÿ *Judeu* ag jykre han tũ ra, ãg tÿ ãg fár kym tũ ra ke gé. Topẽ ki ge kÿ ãg tóg Topẽ mÿ tÿ ùn há nÿtĩ, *Abraão* ri ke. ¹² Kÿ tóg tÿ *Judeu* jykre han mũ ag jógjóg ve pẽ nĩ gé sir, *Abraão* ti, ag tÿ ti mré Topẽ ki ge kÿ. *Judeu* jykre han to hã tóg Topẽ ki rã. Kÿ tóg ãg tÿ Topẽ ki ge kÿ tÿ ãg jóg pẽ nĩ gé sir. ¹³ Topẽ vÿ *Abraão* mÿ: “ã kré vÿ ga kar mĩ mũnh mũ, kÿ tóg tÿ ag tũ kar nĩnh mũ,” he ja nĩgtĩ. Ti tÿ Topẽ vĩ kri fi tigrĩn tóg ti mÿ tag tó. Vÿjkre pãno ki króm tigrĩn ke pijé'. Ti tÿ Topẽ ki rã kÿ tóg ti mÿ tÿ ùn há nĩ, hã kÿ Topẽ tóg ti mÿ tag tó ja nĩ.

Topê tỹ ù tỹ ti ki ge kỹ nỹtĩ ag to há

¹⁴⁻¹⁵ Ha vé, ãg tỹ Topê tỹ vãsỹ ãg mỹ vỹjykre nĩm ja ěn han sór mũ ra ãg tóg mranh tĩ. Kỹ Topê tóg ãg vóg kónãn ke mũ vỹ sir. Hã kỹ ãg tóg ti tỹ ãg mỹ nén ù há tó ja ěn venh ke tũ pẽ nĩ vỹ sir. Kỹ tóg ãg mỹ nén ù há nĩm ke tũ nĩ vỹ sir. Kỹ tóg ãg mỹ: “ha inh ki rã,” henh ke tũ nĩ gé vỹ vỹ. ¹⁶ Hã ra tóg ãg mỹ: “ha inh ki rã, sỹ ãjag mỹ nén ù há ěn han jé, ãjag tỹ inh ki ge tigrĩn,” he ja nĩgtĩ. Ti tỹ ãg jagãgtãn hã vỹ. Ti pijé *Judeu* jykre han mũ ag tãvĩ mỹ vin sór mũ'. Û tỹ *Abraão* ri ke Topê ki ge mũ ag mỹ tóg vin sór mũ gé, fag mỹ ke gé. ãg kar jógjóg ve vỹ tỹ ti nĩ. ¹⁷⁻¹⁸ Topê hã ne ti mỹ: “ã krẽ tỹ sóg *povo* e hynhan ke mũ,” he ja nĩ'. Hã kỹ tóg tỹ ãg kar jógjóg ve pẽ nĩ. Rán kỹ ti nĩ, Topê vĩ rá ki.

Hã kỹ tóg *Abraão* mỹ ti kósin ke tó ja nĩgtĩ, ti kófa pẽ ra. Ver tóg kósin ja tũ nĩ. Hã ra tóg Topê vĩ tag kri fi ja nĩgtĩ. “Ûn kãgter mũ ag rĩnrĩn mãn ki kanhró tóg nĩ, Topê ti. Kỹ tóg nén kar han ki kanhró nĩgtĩ gé,” he ja tóg nĩgtĩ.

¹⁹⁻²⁰ Topê tỹ *Abraão* mỹ ti kósin ke tag tó kỹ tóg 100 (ke) *anos* pétẽm. Si há ti nĩ ja nĩgtĩ, ti prũ tỹ *Sara* fi ke gé. Gĩr han vãn h fag nỹtĩ. ěn hã kã Topê tóg ti mỹ ti tỹ krẽ e hynhan ke tó ja nĩgtĩ. Kỹ tóg ti vĩ kri fi ja nĩgtĩ. To krónh ke ja tũ tóg nĩgtĩ. “Hỹ mỹ vỹ?” he ja tũ ti nĩgtĩ, Topê vĩ tag to. Ti vĩ kri fi kỹ tóg Topê to: “ũn mág vỹ tỹ ti nĩ,” he ja nĩgtĩ. ²¹ “Topê vỹ ti tỹ nén tó ja han ki kanhró nĩ,” he ja ti nĩ, *Abraão* ti, to krónh ke tũ nĩ kỹ. ²² Tag hã tigrĩn tóg Topê mỹ tỹ ùn há nĩ, ti tỹ ti fe tỹ ti ki rãn kỹ.

²³ “Topê mỹ tóg tỹ ùn há nĩ,” he mũ tag tóg ãg to rán kỹ nĩ gé. Ti hã mỹ ke pijé'. ²⁴ Topê mỹ ãg tóg tỹ

ũn há nýtĩnh ke mũ gé, *Abraão* ri ke, ãg tỹ ti ki ge kỹ. Hã kỹ tóg ãg *Senhor* tỹ *Jesus* rĩn mǎn ja nĩgtĩ, ti ter mũ ra. ²⁵ ãg jagfy tóg ter ja nĩ, *Jesus* ti, ti tỹ ãg tỹ Topẽ vĩ mranh tỹ tũ' he jé. Hã jé Topẽ tóg ti fẽg ja nĩ. Kỹ tóg ti rĩn mǎn ja nĩ gé, ti tỹ ãg mũ vẽn pãte fón jé, ãg tỹ ti vĩ mranh ja ti.

5

Topẽ tỹ ãg to jũ mǎn ke tũ

¹ Kỹ tóg ãg mũ vẽn pãte fón mũ sir, ãg tỹ *Jesus Cristo* ki ge kỹ nýtĩn kỹ. Kỹ ãg tóg jatun mũ nýtĩ, Topẽ tỹ ãg to jũ mǎn tũ nĩn kỹ, ãg *Senhor* tỹ *Jesus Cristo* tugrĩn. ² Ti hã tugnĩn Topẽ tóg ãg jagãgtǎn tĩ. Tag tugrĩn ãg tar nýtĩ sir. Kỹ tóg ãg mũ sér tĩ gé. Topẽ vỹ ãg tỹ ùn mág han ke mũ. Ti tỹ tỹ ùn mág nĩ ãn ri ke. Kỹ tóg ãg mũ sér tĩnh mũ sir. ³ Ver ãg tóg ti jagy vég tĩ, tag ki. Hã ra tóg ãg mũ sér tĩ gé, ãg tỹ ti jagy vég mũ ra. ãg tỹ ti jagy vég mũ tag ne ãg tar han ke mũ', komẽr hã. ⁴ ãg tar nýtĩn kỹ ãg ti tovãnh sór ke tũ ki kanhró nýtĩ sir. ãg tỹ ti tovãnh sór tũ nĩn kỹ ãg tóg Topẽ tỹ ãg mũ nén tó ja kar venh ke mũ, ti tỹ ãg mũ nén ù há ven ke ãn ti, tá. ⁵ ãg pijé venh ke tũ nĩ'. ãg mũ tóg ti kuprĩg jẽnẽ huri, ti tỹ tỹ ãg jagrẽ nĩ jé. ãg jagrẽ tag vỹ ãg mũ: “Topẽ vỹ ã to há nĩ,” he tĩ. Ti hã tugrĩn ãg ki kanhró nýtĩ, ãg tỹ Topẽ tỹ ãg mũ nén tó ja ãn venh ken ki.

⁶ Jykre pãno ãg nýtĩ. Krój ãg nýtĩ. Hã ra *Cristo* ne ãg jagfy ter ja nĩgtĩ'. ⁷ Ti jãvo ãg tóg jagnẽ jagfy ter ke tũ nĩ. ùn jykre há jagfy ter ke tũ ãg nĩ. ⁸ ãg jãvo *Cristo* vỹ ãg jagfy ter ja nĩ, ãg tỹ tỹ Topẽ vĩ mranh jafã nýtĩ ra. Hã ki ãg ki kanhró nýtĩ, Topẽ tỹ ãg to há

tãvĩ nĩ ti. ⁹ Kĩ Topẽ tóg ãg mũ vẽn pãte fón mũ sir, *Jesus* tỹ ãg jagfy ter ja tugnĩn, ti kyvẽnh tugrĩn. Kĩ tóg Topẽ tỹ vẽn kar to jũnh ke kurã ěn ki ãg kren han ke mũ gé, ha mẽ. ¹⁰ ãg tỹ ver ti kato tẽ nỹtĩ ra Topẽ kósin tóg ãg jagfy ter, kũ Topẽ tóg ãg to há nĩ. ãg to jũ mãn tũ ti nĩ. Kĩ tóg kurã ěn kã ãg kren han ke mũ gé, ti rĩr jẽn kũ, ti kósin ti. ¹¹ Kurã ěn kã tóg ãg kren han ke mũ, hã ra tóg ũri ãg to há nĩ gé. Kĩ tóg ãg mũ sér tĩ. ãg *Senhor* tỹ *Jesus Cristo* tugnĩn ke vẽn. Ti hã ne Topẽ tỹ ãg to há nĩnh ke han'. Ti hã ne Topẽ tỹ ãg to jũ tỹ tũ' he mũ'.

Adão mré Jesus

¹² Ha vé, ũn pir vỹ Topẽ vĩ mranh vén. Kĩ Topẽ vĩ mranh vỹ kã nĩ nĩ sir. Ti vĩ mranh tugrĩn tóg ter ja nĩ gé. Ũ tỹ ti vĩ mranh vén ja ěn ri ke ãg nỹtĩ. Topẽ vĩ mranh kãn ja ãg tóg nĩ gé. Kĩ ãg tóg kãgter kãn ke mũ gé, Topẽ vĩ mranh kũ. ¹³ Topẽ tỹ ãg jyvẽn to hã ag tóg ti vĩ mranh ja nĩgtĩ gé. Hã ra ag tóg vỹjyre kórég to: “Topẽ vĩ mranh vẽn,” he ja tũ nĩ ver, ag tỹ Topẽ tỹ ãg jyvẽn ěn mẽ ja tũ nĩn kũ, *Moisés* tỹ Topẽ vĩ rán ja to hã. ¹⁴⁻¹⁵ Ge ra ag tóg kãgter ja nĩ, ěn to. *Adão* vỹ ter, ti nón ke ag vỹ kãgter, *Moisés* mur to hã. *Adão* ne Topẽ tỹ ti mũ ka kanẽ to: “ko tũg nĩ,” he ja ěn ko ja nĩgtĩ'. Ti nón ke ag vỹ Topẽ vĩ mranh gé, hã ra ag pijé *Adão* tỹ Topẽ vĩ mranh ja ěn ri ke hynhan ja nĩgtĩ'. Ge ra ag tóg kãgter kãn. Kĩ ãg ũri kãgter tĩ gé, ãg tỹ ũn ve nón Topẽ vĩ mranh kũ.

Jãvo ti nón ke ěn, *Jesus* ěn hã vỹ ãg mũ vỹjyre há nĩm ke mũ. Ti tugnĩn Topẽ vỹ ũn e tãvĩ jagãgtãn ke mũ sir. ãg mũ tóg nén tỹ hẽn ri ke hynhan ke mũ sir. Kĩ tóg *presente* há tãvĩ ri ke nĩ sir. Kĩ *Jesus* tỹ ãg

mỹ vễjyre há nĩm mũ ẽn vỹ ùn ve tỹ ẽg mỹ vễjyre kórég nĩm ja ẽn kãfór nĩ. ¹⁶ Ûn pir tỹ Topẽ vĩ mranh vén ẽn tugnĩn ẽg kãgter kãn ke mũ. Topẽ vĩ mranh pir tugrĩn tóg ẽg vóg kónãn kãn ke mũ. Hã ra tóg ẽg mỹ *presente* ri ke han sór mũ ha. Ẽg jagãgtãn tóg tĩ, ẽg tỹ ti vĩ mranh tỹ hẽn ri ke han ja ra, kỹ tóg ẽg mỹ vễnh pãte fón mũ gé sir. ¹⁷ Ûn pir tỹ Topẽ vĩ mranh vén ja tugnĩn ẽg kar vỹ kãgter kãn ke mũ. Hã ra tóg ùn pir ù tugrĩn ẽg jagãgtãn ke mũ ha, kỹ tóg ẽg mỹ vễnh pãte fón mũ. Kỹ tóg ẽg kugrynh ke mũ. Ẽg mỹ *presente* ri ke han hã vễ. Kỹ ẽg tóg rĩnrĩr mãn ke mũ gé. Kỹ ẽg tóg tá tỹ ùn mág nỹtĩnh mũ sir, ùn pir tugnĩn, hã vỹ: *Jesus Cristo*, he mũ.

¹⁸ Hỹ, ùn pir tỹ Topẽ vĩ mranh vén ja tugrĩn Topẽ tóg ẽg vóg kónãn kãn ke mũ sir. Ri ke ti nĩ, *Jesus* tỹ ẽg kren han mũ ti. Ûn pir tỹ Topẽ vĩ ki króm kãn tugnĩn Topẽ tóg ẽg kar jagãgtãn ke mũ sir. Kỹ tóg ẽg mỹ vễnh pãte fón ke mũ, ẽg kãgter mãn tũ nĩ jé, ẽg kuprĩg ti. ¹⁹ Ûn pir tóg Topẽ vĩ han ja tũ nĩ. Kỹ ẽg kar vỹ Topẽ vĩ mranh tĩ sir, ti nón. Kar kỹ ùn pir vỹ Topẽ vĩ han kãn ja nĩgtĩ. Kỹ Topẽ tóg ti tugrĩn ẽg mỹ vễnh pãte fón kãn ke mũ gé sir. ²⁰ Kỹ Topẽ tóg *Moisés* tỹ ẽg jyvẽn ja nĩgtĩ. Hã kỹ tóg rán ja nĩ. Kỹ ẽg tóg ti vĩ mẽ kỹ ẽg tỹ Topẽ vĩ mranh e han ja ẽn ki kanhrãn mũ sir. Ẽg tỹ ti vĩ mranh e tãvĩ han mũ ra Topẽ tóg ẽg jagãgtãn kãfór han mũ gé sir, ²¹ ti tỹ ẽg jykre kugrynh jé sir. Nũgme ki ẽg tóg vár kãn ke mũ vễ, ẽg tỹ Topẽ vĩ mranh to. Jagy ti nĩ. Hã ra Topẽ tóg ẽg jagãgtãn kãn ke mũ. Kỹ tóg ẽg kugrynh ke mũ. Kỹ ẽg rĩr krỹg ja tũ venh ke mũ. Topẽ tỹ ẽg jagãgtãn hã vễ. Ẽg *Senhor* tỹ *Jesus Cristo* tỹ ẽg jagfy

ter ja tugarĩn ken hã vễ.

6

Jesus Cristo tỹ ẽg jykre pãno tỹ tũ' he

¹ Kỹ *Judeu* ù hỹn inh mỹ: “kỹn hỹn há nĩnh mũ, ẽg tỹ Topẽ vĩ mranh kỹ,” he sór mũ. “Kỹ tóg ẽg jagãgtãn kãfór han ke mũ gé, ẽg tỹ mranh mág kỹ,” he sór ag hỹn mũ. ² Vó, há tũ ti nĩ. Kórég ti nĩ. Ti ki ge kỹ ẽg tóg vễjykre tãg han ke mũ. Kỹ ẽg jykre pãno tóg tũ tĩ ha, ti tỹ tỹ tũ' hen kỹ.

³ Ha vé, vễnh kype kỹ ẽg nỹtĩ. *Batismo* tag vỹ ge nĩ, ha mẽ. ẽg tỹ *Cristo* ki rã to ken hã vễ. *Cristo* vỹ ter ja nĩ. Ter kỹ tóg ẽg jykre pãno tỹ tũ' hé. ⁴ Kỹ tóg ti mré vễnh kej kã kã nỹ ri ke han, ẽg jykre pãno ti. Kỹ *Cristo* vỹ rĩr mãn, ter kar kỹ, Topẽ tỹ ti rĩn mãn kỹ. Tar ti nĩ, Topẽ ti. Hã kỹ tóg ti rĩn mãn. ẽg tỹ ti mré rĩr mãn ri ke ti nĩ, hã vỹ: vễjykre tãg to tar nĩ, he mũ. *Batismo* to ken hã vễ.

⁵ ẽg jykre pãno tỹ tóg tũ' hé, ti ter kỹ. Kỹ ẽg jykre tãg tóg nỹ ha, ẽg tỹ ti mré rĩnrĩr nỹtĩn kỹ, ti rĩr mãn ẽn ri ke. ⁶ Ti tỹ krunh to sa kỹ ẽg jykre pãno tóg ti mré to sa gé. Kỹ tóg tũ' he mũ, ẽg tỹ ti vĩ mranh mãn tũ nĩ jé. Topẽ vĩ mranh jafã vỹ tỹ ẽg nỹtĩ ja nĩgtĩ. Hã kỹ tóg tỹ tũ' he ja nĩ, *Jesus Cristo* ti. Hã kỹ ẽg tóg ùri Topẽ vĩ mranh tĩ ag ri ke tũ nỹtĩ ha. ⁷ ẽg jykre pãno tỹ tũ' hen kỹ ẽg tóg jykre kuryj nỹtĩ ha, ha mẽ, kỹ ẽg tóg mranh mãn sór tũ nĩ ha. ⁸ *Cristo* vỹ ẽg jykre pãno tỹ tũ' hé, ti ter kỹ. Kỹ tóg ẽg mỹ vễjykre tãg han mũ gé, rĩr mãn kỹ, kỹ ẽg tóg ti mré vễjykre tãg ẽn hã mĩ mũnh mũ. Vễnh vĩ há to ken hã vễ.

⁹ *Cristo* ne rĩr mãn', ter kar kỹ. Kỹ tóg ter mãn ke tũ nĩ ha. Ừ vỹ ti tén mãn ke tũ pẽ nĩ ha. ¹⁰ Ter ja ti nĩ.

Ti ter ja vỹ pir nĩ, ãg tỹ Topẽ vỹ mranh ãn tugnĩn. Kỹ tóg rĩr jẽ sir, Topẽ mỹ, ti tỹ Topẽ tũ han kãn jé. ¹¹ Kỹ ti ri ke han nĩ. Topẽ vỹ mranh tũg nĩ, ãjag jykre pãno ter kỹ nỹn kỹ. Topẽ jykre hã han nĩ, ãjag tỹ ti tũ han kãn jé, ãjag tỹ *Jesus Cristo* ki ge kỹ nỹtĩn kỹ.

¹² ãg jykre vỹ Topẽ vỹ mranh sór mũ, ãg jykre ter ke tag. ãg jykre tỹ nén to é n mũ ãn han tũg nĩ. Topẽ vỹ mranh tũg nĩ. ¹³ Kejẽn ãjag tóg ãjag pẽn tỹ, ãjag nĩgé tỹ, ãjag nũnẽ tỹ, ãjag há ki nỹtĩ kar tỹ Topẽ vỹ mranh sór mũ. ãjag tỹ mranh kỹ ãjag tóg ãjag há tỹ vỹjykre pãno han tĩ. Topẽ kato tẽ ãjag tĩ. Kỹ ke tũg nĩ. Topẽ jykre hã han sórm nĩ, ãjag jykre tỹ, ãjag há ki nỹtĩ kar tỹ. ãg tỹ ti mỹ vẽn h fẽg kỹ ãg tóg ti jykre há han kãn ke mũ sir. ¹⁴ Kỹ ãg tóg ùri Topẽ vỹ mranh tĩ ag ri ke tũ nỹtĩ ha, Topẽ tỹ ãg jagãgtãn kỹ, ti tỹ ãg tar han kỹ. Ti tỹ ãg jyvẽn ja ãn tugnĩn tóg ãg vóg kónãn ke mũ vẽ, ãg tỹ mranh kỹ, hã ra tóg ãg jagãgtãn mũ ha.

Jesus Cristo tỹ ãg jykre tãg

¹⁵ Kỹ *Judeu* ag hỹn inh mỹ: “kỹ Topẽ vỹ ãg tỹ ti vỹ mranh mũ ra ãg vóg kónãn mãn ke tũ nĩ. Kỹ ãg hỹn jatun mỹ mranh mũ,” he sór mũ. “ãg jagãgtãn ti tĩ. Hã kỹ tóg tỹ nén ù tũ nĩ, ti vỹ mranh mũ ti,” he sór ag hỹn mũ. Hã tũ vẽ hã ra. Kóreg ti nĩ, ãg tỹ ti vỹ mranh kỹ. ¹⁶ ãg tỹ ù mỹ vẽn h fẽg kỹ tóg tỹ ãg *patrão* nĩ. Kỹ ãg tóg ti mỹ rãnrãj tĩ. Ri ke ti nĩ, ãg tỹ Topẽ vỹ mranh sór kỹ. Ti vỹ mranh jafã vỹ tỹ ãg nỹtĩ, ãn kã. ãg tỹ Topẽ vỹ kri fi kỹ ãg tóg ti mỹ há nỹtĩ sir. ¹⁷ Vãsỹ ãjag tóg tỹ Topẽ vỹ mranh jafã ja nỹtĩgtĩ. Hã ra ãjag tóg ùri Topẽ vỹ kri fig tĩ ha, ãjag fe tỹ ti ki ge kỹ. ãjag tỹ Topẽ vỹ mẽ ja ãn kri nĩm ãjag tóg tĩ. Kỹ sóg

Topě mǔ vī há han tĩ, ājag to. ¹⁸ Topě vỹ ājag jykre kugrynh, ājag tỹ tỹ ti vī mranh jafã tũ nỹtĩ jé, ũri. Kỹ ājag tóg tỹ Topě krēm ke nỹtĩ, ājag tỹ tỹ ti jykre kuryj mĩ mũ jafã nỹtĩ jé, ũri.

¹⁹ Ājag mǔ sóg ěg tỹ tỹ ti vī ki króm jafã nỹtĩ tag tó mũ, tag ri ke ti nĩ hen kỹ, ājag tỹ to ěg tỹ tỹ ũn há mǔ vĕnh fĕg ki kanhró nỹtĩ jé, hã vỹ: Topě, he mũ. Vãsỹ ājag tóg vĕjykre pãno han sór ja nĩgtĩ, nén ũ kórég kar ti. Tag han kỹ ājag tóg ũn kórég mǔ vĕnh fĕg ja nĩgtĩ. Ũri Topě mǔ vĕnh fĕg kãn, ājag tỹ tỹ ti tũ nỹtĩ jé, vĕjykre kuryj hã han jé sir. ²⁰ Vãsỹ, ājag tỹ tỹ Topě vī mranh tĩ nỹtĩn kỹ vĕjykre há tóg ājag mǔ tũ ja nĩ. ²¹ Kỹ ājag ne han ja nĩgtĩ, ěn kã? Vĕjykre kórég tãvĩ han ja ājag tóg nĩgtĩ. Ājag tỹ ājag jykre pãno to jykrén kỹ tóg ājag mǔ'a tĩ, ũri. Vĕjykre tag tugnĩn ěg nũgme ki vár kãn ke mũ vĕ. ²² Ũri ājag tóg kygvar kỹ nỹtĩ, mǔr, ha mĕ, Topě vī mranh ja ěn tỹ tóg tũ' he ja nĩ. Topě mǔ ājag vĕnh fĕg kỹ nỹtĩ. Ājag tỹ nén han mũ vỹ tỹ ti tũ nĩ, ti jykre kuryj. Kỹ ājag tóg ter ke tũ nĩ ha. Ājag kuprĩg vỹ rĩr nĩ ha. ²³ Topě vī mranh tugrĩn ěg nũgme ki vár ke mũ vĕ. Topě tỹ ěg vóg kónãn hã vĕ. Hã ra tóg ěg jagãgtãn mũ. Kỹ tóg ěg mǔ rĩr krỹg ja tũ ven ke mũ. Ti tỹ ěg mǔ *presente* han hã vĕ, hã vỹ: ěg tỹ ěg rĩr krỹg ja tũ venh ke, he mũ, ěg *Senhor* tỹ *Jesus Cristo* tugnĩn.

7

Vĕnh prũg kãme

¹ Inh kanhkã', Topě tỹ vãsỹ ěg mǔ vĕjykre nĩm ja ěn ki kanhró ājag tóg nỹtĩ, *Moisés* tỹ rán ja ěn ti. ěg rĩr nỹtĩn kỹ ěg tóg vĕjykre ěn han kỹ nỹtĩ. ěg ter kỹ

tóg ěg mŷ tũ' he mũ, vĕjykre ěn ti. ² Ri ke ti nĩ gé, ěg prũ fi mré. Fi mén rĩr jĕn kŷ fag tóg tŷ jagnĕ tũ nŷtĩ, fi mén mré. Ti ter kŷ fi tóg tŷ ti tũ tũ jĕ sir, ti tũg kŷ. ³ Fi tŷ ti rĩr tĩ ra ũ mré nŷ kŷ fi tóg fi mén tũ mré nŷ mũ. Ti ter kŷ fi tóg mén tũ jĕ sir. Kŷ tóg fi tŷ ũ mré tĩg sór kŷ há tĩ sir. Fi mén vĕ sir, fi tŷ ũ mré tĩ mũ ěn ti. ⁴ Ri ke ti nĩ, Topĕ tŷ vāsŷ ěg mŷ vĕjykre nĩm ja ěn ti. *Cristo* ter kŷ tóg ěg jykre pāno tŷ tũ' he gé. Hā kŷ ěg tóg tŷ *Cristo* tũ nŷtĩ ha. Ũ tŷ ter kar kŷ rĩr mǎn ja ěn tũ vŷ tŷ ěg nŷtĩ. Kŷ ěg tóg ũri Topĕ jykre hā han sór mũ ha, ti mŷ sér tĩ jé. ⁵ Vāsŷ ěg tóg ěg tŷ nén to én mũ ěn han ja nĩgtĩ. Kŷ ěg tóg vĕjykre kavĕj han kǎn ja nĩgtĩ. Kŷ ěg nũgme ki vár ke mũ vĕ. Hā ra ěg tóg Topĕ tŷ ěg jyvĕn mũ jĕmĕn kŷ ki kanhrǎn mũ, ěg tŷ ti vĩ mranh mũ tag ki. Jĕrĩn mŷ ěg tóg mranh mǎn', mranh mǎn' he mũ sir. ⁶ Hā ra tóg ěg mŷ tũ tĩ ha, ěg tŷ Topĕ tŷ vāsŷ ěg jyvĕn jĕmĕg mũ ra mranh mũ ti, *Cristo* tŷ ter kŷ ěg jykre pāno tŷ tũ' hen kŷ. Topĕ vĩ mranh sór tũ ěg nŷtĩ ha. Ěg kygva ti huri, kŷ ěg tóg Topĕ tũ hā han tĩ sir, Topĕ kuprĩg tŷ ěg krĩn kŷ. Ki króm sór ěg nŷtĩ ha.

Vĕjykre kórég han kŷ ěg Topĕ vĩ mranh tĩ

⁷ Kŷ *Judeu* ag hŷn inh mŷ: “kŷ Topĕ tŷ vāsŷ ěg jyvĕn mũ ěn mŷ kórég nĩ?” he sór mũ. Vó, kórég tũ ti nĩ. Ěg jyvĕn ja tóg nĩgtĩ, kŷ ěg tóg ti vĩ mĕ kŷ: “vĕjykre kórég han kŷ inh hŷn tóg ti vĩ mranh tĩ,” he tĩ. Topĕ vŷ ěg mŷ: “nén ũ to én tũg nĩ,” he ja nĩ. Hā kŷ ěg tóg ũ tũ to én tag tŷ tŷ Topĕ vĩ mranh nĩ ki kanhró nŷtĩ. ⁸ Topĕ tŷ ěg jyvĕn mũ ra ěg tóg ti vĩ mranh sór mũgtĩ, jĕrĩn mŷ. Ti tŷ ěg mŷ: “tag han tũg ra,” he mũ ra ěg tóg han sór tĩ. Hā kŷ ěg tóg ũ tũ to én sór tĩ. ⁹ Vāsŷ ěg tóg Topĕ tŷ ěg jyvĕn mũ ěn

mě ja tũ nĩgtĩ. Véké ěg tóg mũ ja nĩgtĩ, jatun mĩ. Kĩ tóg vãhã ěg mĩ ti vĩ jěně ja nĩ, Topě ti, ěg jyvěň kũ. Ěn mẽ kũ ěg tóg ěg tũ ti vĩ mranh ja ěn ki kanhrãn ja nĩgtĩ, ěg tũ to nũgme ki vár ke mũ mré hã. Kĩ ěg tóg kaně jur nĩtĩ ha. ¹⁰ Topě vĩ tóg ěg jyvěň, ěg tũ nũgme ki vár tũ nĩ jé. Jérĩn mĩ ěg tóg ki vár ke mũ, ěg tũ ti tũ ěg jyvěň kri fig tũ nĩn kũ. ¹¹ Ěg tũ Topě vĩ mranh kũ ěg tóg ti tũ ěg jyvěň mũ kato tẽ mũ. Kĩ ěg nũgme ki vár ke mũ sir, ěg tũ: “ti hũn tũ nén ũ tũ nĩ, sũ ti vĩ mranh mũ ti,” he mũ ra.

¹² Hã kũ Topě tũ vãsũ ěg jyvěň mũ ěn vĩ há nĩ, ti tũ tũ Topě tũ nĩn kũ. Kĩ Topě tũ vãsũ ěg mĩ vějykre nĩm ja ěn vĩ kuryj nĩ gé. Há ti nĩ.

¹³ Kĩ *Judeu* ag hũn inh mĩ: “ěg mĩ vějykre há tugnĩn nũgme ki vár ke mũ!” he sór mũ. Vó, ke tũ vẽ. Topě vĩ mranh tugrĩn ěg nũgme ki vár ke mũ. Ěg tũ hã ra Topě tũ ěg jyvěň mẽ kũ ěg tóg ěg jykre kórég to: “ti vĩ mranh ja inh nĩgtĩ,” he tĩ. ¹⁴ Topě tũ ěg jyvěň mũ ěn vĩ tũ ti tũ nĩ. Ti kuprĩg vĩ to ěg kanhrãn tĩ. Jérĩn mĩ ěg tóg ěg tũ nén to ěn mũ ěn han sór tĩ, ěg krój nĩtĩn kũ. Ti vĩ mranh kũ ěg tóg tũ ti vĩ mranh jafã nĩtĩ.

Ěg tũ ti kórég han sór tũ ra ěg tóg han tĩ

¹⁵ Ěg jykre tóg inh mĩ e tĩ. Sũ nén to há ěn han tũ sóg nĩgtĩ. Sũ nén to há tũ ěn hã han sóg tĩ mĩr, kũ tóg inh mĩ e tĩ. ¹⁶ Ěg tũ ti kórég han sór tũ ra ěg tóg han tĩ. Ti vĩ mranh mũ vĩ ěg mĩ kórég nĩ. Ge ra ěg tóg mranh tĩ. ¹⁷ Ěg jykre pãno hã vẽ. Ěg tũ ěg jykre pãno tovãnh kãn ja tũ nĩn kũ ěg tóg ti vĩ mranh tĩ, ěg tũ mranh sór tũ ra. Ěg jykre tãg tũ vẽ, tag ti. ¹⁸ Ěg pijé vějykre há to tar nĩtĩ'. Vějykre kórég vĩ ver ěg

kã bã nĩ nĩ. Vějykre kuryj tóg ěg mý sér tí, ge ra ěg tóg ti pãno han tí, ěg tý ũn há han sór mũ ra. ¹⁹ Hã ký ěg pijé vějykre há han tí', ěg tý han sór mũ ra'. Ti kórég hã han ěg tí, ěg tý han sór tũ ra. ²⁰ Ěg tý nén han sór tũ ěn han ěg tóg tí, vĕnh vatánh tá. Ěg jykre pãno hã tigrĩn ěg tóg Topĕ ví mranh tí, ěg tý tovãnh kãn ja tũ nĩn ký.

²¹ Ha vé, ěg jykre ti. ũn há hã han sór ěg tóg mũgtĩ. Ge ra ěg tóg ũn kórég hã han tí, ěg jykre pãno tý ěg bã bã nĩn ký. ²² Ěg tý to jykrén há han ký ěg tóg: “Topĕ tý ěg jyvĕn mũ vỹ há nĩ,” he ti. Ěg mý tóg sér tí. ²³ Ěg tý hã ra ěg jykre to jykrén ký ěg tóg vějykre kórég hã han mũgtĩ ver, vĕnh vatánh tá. Ký ěg tóg sir vějykre há kato tĕ mũ. Ti ví mranh jafã vỹ tý ěg nýtĩ, ěg tý Topĕ ví mranh to ěn ký, ěg tý to ěn sór tũ ra. Ěg bã bã tóg nĩ nĩ, vějykre kórég ti. ²⁴⁻²⁵ Ěg tý to jykrén há han ký Topĕ tý ěg jyvĕn tí ěn tóg ěg mý há tí, ký ěg tóg han sór mũ. Ge ra ěg tóg mranh mãn', mranh mãn' he tí sir, ěg tý mranh sór tũ ra.

Jagy pĕ ti nĩ. Kórég ěg nýtĩ, ěg tý ũn há han ki kagtĩg nýtĩn ký. Nũgme ki vár kãn jé ěg tóg ke mũ mýr. ũ nỹ hỹn ěg kren han ki kanhró nĩ, vějykre kórég tag to? Ěg *Senhor* tý *Jesus Cristo* hã vĕ. Ti hã vỹ ěg kren han mũ. Jãvo ěg tóg vĕsóg ki ěg jykre pãno tý tũ' he ki kagtĩg nýtĩ. *Jesus* hã tugnĩn Topĕ tóg ěg mý vĕnh pãte fón tí, ký ěg tóg ti mý há nýtĩ.

8

Topĕ kuprĩg tý ěg jagrĕ

¹ Ký Topĕ tóg, ěg tý *Jesus Cristo* ki rã ký ěg vóg kónãn mãn ke tũ nĩ ha. ² Vějykre tãg vỹ ěg bã bã nĩ

ha, Topě kuprīg tugrīn, ěg tỹ *Jesus Cristo* ki ge kỹ nỹtĩn kỹ. Ti tỹ tỹ ěg jagrě nĩn kỹ ěg rĩnrĩr nỹtĩ. Kỹ ěg kygvar kỹ nỹtĩ sir. Nũgme ki vār ke tũ ěg nĩ ha. ³ Topě tỹ vāsỹ ěg jyvěn mũ ra ěg krenkren ja tũ nĩ ver, ěg tỹ ki króm kãn ja tũ nĩn kỹ, ěg krónhkrój nỹtĩn kỹ. Hã kỹ Topě tóg ti kósin jěně ja nĩ. Ũ tỹ Topě vĩ mranh jafã ri ke tóg mur, ěg ri ke, hã ra tóg mranh ja tũ nĩ inhhã. Kỹ tóg ěg jagfy ter ja nĩ, ěg hã tỹ ti vĩ mranh ja tugrīn. ⁴ Vãhã ěg tóg Topě tỹ vāsỹ ěg jyvěn mũ ěn ki króm há nỹtĩ, Topě kuprīg tỹ tỹ ěg jagrě nĩn kỹ. Kỹ ěg tóg ěg tỹ nén to én mũ ěn han mãn ke tũ nĩ sir, ěg jagrě há tỹ ěg tar han mũ tugnĩn. ⁵ ěg tỹ ěg tỹ nén to én mũ ěn han kỹ ěg tóg tỹ Topě vĩ mranh jafã nỹtĩ. ěg tỹ hã ra Topě kuprīg tỹ jagrě nĩn kỹ ěg tóg ti hã tỹ ěg mỹ nén tó mũ ěn han tĩ. ⁶ ěg tỹ nén to én mũ ěn han kỹ ěg nũgme ki vār ke mũ vė. ěg tỹ Topě kuprīg tỹ ěg mỹ nén tó mũ ěn han kỹ ěg tóg vėjykre tãg han kỹ nỹtĩ. Kỹ ěg jatun mỹ mũgtĩ sir.

⁷ Ũ tỹ ti tỹ nén to én mũ ěn han kỹ tóg Topě kato tẽ mũ sir. Ti pijé Topě jykre han tĩ'. Han ki kagtĩg tóg nĩgtĩ. ěg jykre pãno hã vė. ⁸ Ũ tỹ ti tỹ nén to én mũ ěn han kỹ tóg to kórég nĩ, Topě ti. ⁹ Ag jãvo ãjag tóg Topě kuprīg tỹ ãjag mỹ nén tó mũ ěn hã han tĩ. ěg tỹ nén to én mũ ěn han vãnh ãjag nỹtĩ, Topě kuprīg tỹ tỹ ãjag jagrě nĩn kỹ. Ũ tỹ *Cristo* kuprīg tỹ jagrě tũ nĩ ěn pijé tỹ ti tũ nĩ'. ¹⁰ *Cristo* tũ vỹ tỹ ěg nỹtĩ, kỹ tóg ěg kã kã jě nĩ, *Jesus Cristo* ti, ti kuprīg tỹ. Kỹ ěg há vỹ ter ke mũ, ěg tỹ Topě vĩ mranh kỹ. Hã ra ěg tóg ěg rĩr krỹg ja tũ venh ke mũ, Topě tỹ ěg mỹ vėnh pãte fón kỹ. ¹¹ Topě kuprīg vỹ tỹ ěg jagrě jě ha. Topě vỹ

Jesus rĩn mǎn, ti ter kar kỹ. Ti tỹ *Jesus* rĩn mǎn kỹ tóg ẽg há ter ke tag rĩn mǎn ki kanhró nĩ gé, ẽg mỹ ẽg há tǎg han kỹ, ti kuprĩg tỹ tỹ ẽg jagrẽ nĩn kỹ.

¹² Inh kanhkã', Topẽ tũ vỹ tỹ ẽg nỹtĩ ha, ẽg tỹ ti jykre hã han jé. Kỹ han tũg nĩ, ăjag tỹ nén to én mũ ti. ¹³ Ẽg tỹ nén to én mũ ẽn han kỹ ẽg nũgme ki vár ke mũ. Topẽ tỹ ẽg jagrẽ vỹ ẽg tỹ nén to én mũ tag tỹ tũ' he sór mũ. Ẽg tỹ ti mré tỹ tũ' hen kỹ ẽg vỹjyre tǎg han kỹ nỹtĩnh mũ. ¹⁴ Ẽg tỹ Topẽ kuprĩg tỹ ẽg mỹ nén tó tĩ ẽn han kỹ ẽg tóg tỹ Topẽ krẽ nỹtĩ. *Jesus* jǎvy vỹ tỹ ẽg nỹtĩ mỹr, ti ve fag ke gé, ha mẽ. ¹⁵ Ẽg tỹ tỹ *Jesus* jǎvy nỹtĩn kỹ ti pijé ẽg kanẽ jun ke mũ'. Ti kuprĩg vỹ tỹ ẽg jagrẽ nĩ. Kỹ Topẽ pijé tỹ ẽg *patrão* kórég ri ke nĩ'. Tỹ tóg ẽg panh nĩ ha. Hã kỹ ẽg tóg ti mỹ: “*Aba,*” he tĩ, hã vỹ: “ẽg jóg,” he mũ, ẽg vĩ ki. ¹⁶ Topẽ kuprĩg hã ne ẽg mỹ tó tĩ', ẽg tỹ tỹ Topẽ krẽ nỹtĩ ti, *Jesus* jǎvy, ti ve. Hã kỹ ẽg ki kanhró nỹtĩ. ¹⁷ Ẽg tỹ tỹ Topẽ krẽ nỹtĩn kỹ tóg ẽg mỹ ti tũ nĩm kǎn ke mũ. *Jesus Cristo* hã mỹ tóg nĩm kǎn ke mũ, kỹ tóg ẽg mỹ nĩm kǎn ke mũ gé sir. Hã jé ẽg tóg ti mré jagtar ke mũ gé, ti tỹ vỹjyre há to jagtar ja ẽn ri ke. Kỹ ẽg tóg ti mré tỹ ũn mág nỹtĩnh ke mũ gé.

Kanhkã ve jé ẽg tóg ke mũ

¹⁸ Ha vé, tag ki kanhró sóg nĩ, ha mẽ. Kanhkã tá tóg sér pẽ tĩnh mũ. Tá ẽg tóg tỹ ũn mág nỹtĩnh mũ. Kỹ ẽg tỹ ũri ti tugnĩn jagtar mũ tag vỹ tỹ ẽg mỹ nén ũ tũ pẽ nĩgtĩ, ẽg tỹ tỹ ũn mág nĩnh ke to jykren kỹ. ¹⁹ Topẽ vỹ ti krẽ tỹ ũn mág han ke mũ. Kỹ Topẽ tỹ ũn han mũ kar ag tóg tag hã ve sór mũ gé, misu kar, ka kar, ẽkré kar ke gé, nén kar ti. ²⁰ Nén kar vỹ jagtar nỹtĩ, ũn ve tỹ Topẽ vĩ mranh tugrĩn. Vẽn kókén ja

tũ ti nĩ. Topẽ vĩ mranh ja tũ ti nĩ. Hã ra tóg ãn ve tugnĩn jagtar nỹtĩ, Topẽ tỹ ẽg mré ti vóg kónãn kỹ, nén kar ti. ²¹ Hã ra Topẽ tóg ti tỹ ãn han mũ kar ag mỹ: “kejẽn ãjag jagtar mãn ke tũ nĩ ha,” he ja nĩ. Kỹ Topẽ tỹ *Jesus* jãvy ag tỹ ãn mág hynhan ke kurã ẽn kã tóg nén kar tỹ há' henh ke mũ gé, ti tỹ ti ve fag tỹ ãn mág han mũ kurã ẽn kã. Kỹ tóg tũg mãn ke tũ nĩ ha, nén kar ti. ²² Ver tóg Topẽ tỹ ãn han mũ kar ag mỹ jagy tĩ, fag mỹ ke gé. Kỹ tóg fag tỹ gĩr ven kỹ fag vẽnhrẽr ẽn ri ke nĩ. ²³ Nén ã kar tag vẽnhrẽr ri ke han ẽg tóg tĩ gé, ẽg tỹ ti jagy ven kỹ, ẽg tỹ ti kuprĩg tỹ jagrẽ nỹtĩ ra. Ẽg jagrẽ to ẽg tóg ki kanhró nỹtĩ, ẽg tỹ tá tỹ ãn mág nỹtĩnh ke ti. Ge ra tóg ver ẽg mỹ jagy tĩ, tag ti ki. Kỹ ẽg tóg ti mré nỹtĩ sór mũ. Kỹ ẽg tóg venh ke mũ sir, ti tỹ ti krẽ pẽ mỹ nén nĩm ke mũ ti. Hã jãvãnh ẽg tóg mũ.

²⁴ Krenkren kỹ ẽg nỹtĩ, hã ra ẽg tóg ver vég tũ nĩgtĩ. Ẽg tỹ venh há tóg tĩ. Hã jãvãnh ẽg tóg tĩ. Ẽg tỹ jãvãnh mũ ra ẽg tóg ver vég tũ nĩ. Ẽg tỹ ve kar kỹ ẽg tóg ti jãvãnh mãn ke tũ nĩ ha. ²⁵ Hã ra ẽg tóg ver vég tũ nĩ, hã kỹ ẽg tóg jãvãnh mũ ver. To krónh ke tũ ẽg tóg nĩ.

Topẽ kuprĩg tỹ ẽg jagfy vĩ

²⁶ Hã ra Topẽ kuprĩg vĩ ẽg tar han tĩ, ẽg krój nỹtĩn kỹ. Kejẽn ẽg tóg ẽg tỹ nén to vĩnh ke mũ ki kagtĩg nỹtĩ, ẽg tỹ Topẽ mré vēmén kỹ. Hã kỹ tóg ẽg jagfy vĩ tĩ, Topẽ kuprĩg ti. Ti vĩ ki kagtĩg ẽg nỹtĩ. Hã ra tóg ẽg jagfy vĩ tĩ. ²⁷ Kỹ Topẽ vĩ ẽg tỹ nén to jykrén mũ kar vég tĩ. Kỹ tóg ti kuprĩg tỹ nén tó mũ tag ki kanhró nĩ gé. Ti jykre vĩ ti mỹ há nĩ, ti tỹ nén to vĩ mũ ti, ẽg

jagfy, Topě tũ kar ag jagfy. Topě tỹ nén han sór mũ ěn hã to tóg vĩ tĩ.

²⁸ Ha vé, Topě to ěg há nỹtĩ. Hã kỹ ěg tỹ nén vég mũ kar vĩ ěg tar han ke mũ, ěg tỹ ti jagy vég mũ mré hã. Topě hã vĩ ěg ki rĩr mũ, ti tỹ ěg kuprĕg ja nĩn kỹ. ²⁹ ěg tỹ ver ti ki ge tũg ki tóg: “inh ki tóg rãnh ke mũ, tag,” he ja nĩ, ki kanhró nĩn kỹ. Kỹ tóg ěg kuprĕg ja nĩ gé, ěg tỹ ti kósin tỹ *Jesus* ri ke pĕ nỹtĩ jé. Ti hã vĩ tỹ Topě kósin pĕ nĩ inhhã, ti kósin ve. Kỹ tóg tỹ ěg kãke nĩ gé sir, kỹ ti jãvy ag, ti ve fag vĩ e tãvĩ nỹtĩnh mũ ha. ěg hã vĕ sir. ³⁰ Hã jé tóg ěg kuprĕg. Kỹ tóg ěg mỹ vĕnh vĩ jĕnĕ. Ti tỹ ěg mỹ vĕnh vĩ jĕnĕ kỹ tóg ěg mỹ vĕnh pãte fón gé. ěg mỹ vĕnh pãte fón kỹ tóg ěg tỹ ũn mág hynhan ke mũ gé, ti mré, tá.

Topě tỹ ěg to há

³¹ Tag tóg inh mỹ e tĩ. Sỹ to jykrén tũ tóg tĩ. Topě vĩ tỹ ěg mré ke nĩ mỹr. Hã kỹ ěg kato tĕ ũ pijé ěg tỹ hĕ ri kenh mũ ha'. ³² Topě vĩ ti kósin pir fĕg, ti tỹ ěg jagfy ter jé. Ti kósin pir nenh ja tũ tóg nĩ. Hã kỹ tóg ěg mỹ nén ũ há nenh ke tũ pĕ nĩ, ti tỹ ti kósin pir nenh ja tũ nĩn kỹ. ³³ Topě tỹ ěg kuprĕg kỹ tóg ũ tỹ ěg kato vĩ sór mũ ra ag mỹ vĕnh mỹ tĩ. Topě hã ne ěg mỹ vĕnh pãte fón ja nĩgtĩ'. ³⁴ Kỹ ěg tóg ũ ag tỹ ěg to: “kórég ag nỹtĩ,” he mũ ra Topě mỹ há nỹtĩ. *Jesus Cristo* hã tóg ter ja nĩ, ěg jagfy. Kỹ tóg rĩr mãn ja nĩ gé. Topě pĕgia tá tóg nĩ nĩ, ti rã hã. Kỹ tóg ěg jagfy vĩ tĩ.

³⁵ Kỹ ũ pijé *Cristo* tỹ ěg to jũ han ki kanhró nĩ'. Ti fe vĩ tỹ ěg nỹtĩ. Kejĕn ěg tóg nén ũ jagy venh ke mũ, ti tugrĩn. Kejĕn ěg kanĕ jur ke mũ. Kejĕn ag tóg ěg vóg kónãn ke mũ. Kejĕn ěg tóg kókĩnkĩr ke mũ. Kejĕn ěg tóg kur venh ke tũ nĩ gé. Kejĕn ěg tóg

kăgter kren ke mŭ. Kejĕn ag tóg ěg kă mĭ ũ tén ke mŭ. Jérĭn mŷ ěg tóg *Cristo* tovănh ke tŭ nĭ. Kŷ tóg ěg tovănh ke tŭ nĭ gé, *Jesus Cristo* ti. ³⁶ Kejĕn ěg tóg ti jagy tag vég tĭ, hă kŷ tóg rán kŷ nĭ, ha mĕ: “ěg tŷ ģ to há nŷtĭ tugnĭn ag tóg ěg tén sór tĭ, kură kar ki. *Carneiro* tănh ěg tóg tĭ, ěg tŷ ko jé. Tag ri ke ěg nŷtĭ, ag mŷ,” he ja tóg nĭ, Topĕ vĭ rá ki. Hă ra tóg ge nĭ. ³⁷ Hă ra tóg tŷ nén ũ tŭ nĭ, ěg mŷ. Ti hă ne ěg tar han tŷ, ũ tŷ ěg to há tăvĭ nĭ ěn tĭ. Hă kŷ tóg ěg mŷ sér tĭ, ěg tŷ nén jagy vég mŭ ra, ti tugrĭn.

³⁸ Ha vé, tag ki kanhró sóg nĭ, ha mĕ. Nén ũ pijé Topĕ tŷ ěg to há nĭ tag tŷ tŭ' henh mŭ', ha mĕ. ěg ter mŭ ra tóg ěg to há nĭ, ěg ter tŭ ra ke gé. Topĕ tŷ jĕnĕ jafă ag vŷ Topĕ tŷ ěg kato tĕ han ki kagtĭg nŷtĭ gé. Japo ag vŷ ti tŷ ěg kato tĕ han ke tŭ nĭ gé. Pă'i kar ag vŷ tag han ki kagtĭg nŷtĭ gé. ěg tŷ ũri nén ũ jagy vég mŭ ra ěg tóg ti tovănh ke tŭ nĭ, kŷ tóg kar kŷ ěg to jŭnh ke tŭ nĭ gé. ³⁹ Kanhkă tăn ag vŷ ti tŷ ěg to jŭ han ke tŭ nĭ gé, nŷgme tăn ag ke gé. Topĕ tŷ nén han ja kar vŷ ti tŷ ěg to jŭ han ke tŭ pĕ nĭ. ěg to tóg há tăvĭ nĭ, ěg tŷ ěg *Senhor* tŷ *Jesus Cristo* ki ge kŷ nŷtĭn kŷ.

9

Topĕ tŷ Judeu ag kuprĕg

¹ Nén ũ tó sór inh mŭ gé, ha mĕ. *Cristo* vŷ ki kanhró nĭ, sŷ tónh ke mŭ tag. Sŷ ke há vĕ, ón tŭ sóg nĭgtĭ, kŷ Topĕ kuprĭg vŷ inh mŷ: “ki hă ģ tóg tó,” he tĭ gé. ²⁻³ Ha mĕ, inh mré ke ag to sóg fe kaj tăvĭ nĭ, *Judeu* ag to, ag tŷ *Jesus* kato tĕn kŷ. Fŷ sóg tĭ, sŷ ag mĭ ěkrén kŷ. Inh mŷ tóg vĕnh kaga jagy ri ke nĭ, ha mĕ. Kŷ tóg Topĕ tŷ ag jagfy inh kato tĕ ra inh mŷ

há tĩ vĕ. Ti tỹ ag jagfy isỹ tỹ *Cristo* mré ke tũ han ra tóg inh mỹ há tĩ vĕ. Tỹ ag tóg inh kanhkã pĕ nỹtĩ, ⁴ isỹ tỹ ag mré *Judeu* nĩn kỹ. Tỹ ag tóg Topĕ krĕ ja nỹtĩ vĕ, ti tỹ ag kuprĕg kỹ. Kỹ tóg ag mỹ ti jykre tar ven ja nĩ gé. Ag mré tóg vĕjykre tỹ hĕn ri ke han ja nĩgtĩ. Ag jyvĕn ja tóg nĩgtĩ gé. Ti ĩn pĕ han ja ag tóg nĩgtĩ, *Jerusalém* tá, krĕm nĕn ũ kar pũn jafã. Ag mỹ tóg ti tỹ nĕn han ke ti kãmĕn ja nĩgtĩ. ⁵ Ęg jógjóg ve ag, ũ tỹ vãsỹ Topĕ mré vĕmĕn tĩ ag vỹ jógjóg ve nỹtĩ gé. Kỹ *Cristo* vỹ tỹ ag kã ũ nĩ gé, ag kanhkã, ti tỹ ga kri tĩg kỹ. Ęg kri ke kar vĕ, *Cristo* ti. Topĕ vỹ tỹ ti nĩ. Ti hã mỹ ěg vĩ há han to krónh kenh ke tũ nĩ, ga kri, kanhkã tá ke gé. Hã vĕ.

⁶ *Jesus* kato tĕ ag tóg nỹtĩ ha, *Judeu* ag, Topĕ tỹ ag jyvĕn ja ra. Hã kỹ Topĕ tóg ag mỹ tó há han ja tũ nĩ ve nĩ. Hã tũ vĕ. Ag hã ne to jykrĕn há han ja tũ nĩ'. Ęg tỹ to jykrĕn há han kỹ ěg *Judeu* ag jykre ki kanhrãn mũ. *Judeu* ũ ag tóg ón kỹ tỹ Topĕ krĕ nỹtĩ ve nĩ, ha mĕ. ⁷ Hã ra ag tóg ón kỹ: “*Abraão* vỹ tỹ ěg jógjóg ve nĩ,” he tĩ, “hã kỹ ěg tóg tỹ Topĕ krĕ nỹtĩ,” he ag tóg tĩ. Ag tỹ kygnĕ vĕ, ha mĕ. Topĕ tóg *Abraão* mỹ: “ã kósĭn tỹ *Isaque* krĕ vỹ tỹ ã krĕ pĕ nỹtĩnh mũ,” he ja nĩ. ⁸ Hã ra *Abraão* vỹ krĕ e han ja nĩgtĩ. Kósĭn pir tũ ti nĩ. Hã kỹ *Abraão* krĕ ũ vỹ tỹ Topĕ krĕ tũ nỹtĩ, *Abraão* tỹ ag han ja ra. Ũ tỹ Topĕ ki ge kỹ nỹtĩ ag hã vỹ tỹ Topĕ krĕ pĕ nỹtĩ, Topĕ tỹ ũn kuprĕg ja ag.

⁹ Topĕ vỹ *Abraão* mỹ: “prỹg tũg kỹ sóg ã venh kãtĩg mãn ke mũ, kỹ *Sara* fi kósĭn vỹ kã nỹnh mũ sir, ha vem nĩ,” he ja nĩ. Ti tỹ ti mỹ *Isaque* mur ke tó jan hã vĕ, ti tỹ *Isaque* hã kuprĕg ja nĩn kỹ. ¹⁰ Kỹ tóg ge nĩ gé, ěg tỹ *Rebeca* fi krĕ to jykrĕn kỹ, *Isaque*

prũ fi. Krẽ vëgni han ja fi nĩ, kỹ ag tóg tỹ ãg jóg tỹ *Isaque* krẽ kar nýtĩ, ùn vëgni ja ag. ¹¹⁻¹² Kỹ ag mur tũg ki, ag tỹ ver nén ù han tũg ki Topẽ tóg ag mýnh fi mỹ: “ùn mur vén ke mũ vỹ tỹ ù tỹ ti nón mur ke mũ ãn krẽm ke jẽnh ke mũ, ha vem nĩ,” he ja nĩ. Topẽ tỹ fi mỹ tó mũ kã ag tóg nén ù há mré nén ù kórég han ja tũ nĩ ver. Ag mur tũg ki ke ja vë. Topẽ tỹ ãg mỹ ti jykre ven sór ja vë. Hã kỹ tóg ag mur tũg ki tag tó ja nĩ. Ti tỹ nén to jykrén mũ ãn han ti tĩ, Topẽ ti. Kỹ tóg ti tỹ ùn kuprëg sór mũ ãn hã kuprëg tĩ gé, ag tỹ ver nén ù han tũg ki. ¹³ Hã kỹ tag tóg rán kỹ nĩ gé, *Rebeca* fi krẽ ãn ag to, ha mẽ: “*Jacó* to inh há nĩ, hã ra sóg ti jo mur ja tỹ *Esau* to kórég nĩ,” he ja tóg nĩ, Topẽ vĩ rán ki.

¹⁴ Kỹ *Judeu* ag hỹn inh mỹ: “Topẽ jykre vỹ há tũ nĩ,” he sór mũ. “Kuryj tũ ti nĩ, ti tỹ vësóg ki nén ù to jykrén sór kỹ, ti tỹ ùn kuprëg mũ ãn to,” he ag hỹn tĩ. Hã tũ vë hã ra. ¹⁵ Hã kỹ tóg *Moisés* mỹ: “isỹ ùn jagãgtãn sór mũ ãn hã jagãgtãn jé sóg ke mũ,” he ja nĩ. ¹⁶ ãg tỹ to vãsãn tũ vë, ãg tỹ to tar nĩnh ke tũ vë. Topẽ tỹ vësóg ki ãg jagãgtãn hã vë. ¹⁷ Hã kỹ ga tỹ *Egito* tá pã'i tỹ *Faraó* to tag tóg rán kỹ nĩ gé, ha mẽ. “Ùn tar vỹ tỹ inh nĩ,” he ja ti nĩ, Topẽ ti, *Faraó* mỹ. “Ã tỹ sóg ùn tar han, vënh kar tỹ isỹ tỹ ùn tar nĩ tag ki kanhró nýtĩ jé, isỹ ã vóg kónãn to, ã tar jẽ ra. Vënh kar tỹ inh jiji mẽnh ke vë, he ja ti nĩ, vãsỹ.

¹⁸ Hã kỹ, Topẽ tỹ ù jagãgtãn sór nĩn kỹ tóg ti jagãgtãn tĩ sir. Hã ra tóg ù tỹ mẽ jãvãnh ãn ti kutu kãfór han mũ sir, *Faraó* ri ke.

Topẽ tỹ ti tỹ nén han sór mũ ãn han tĩ

¹⁹ Kỹ *Judeu* ag hỹn inh mỹ: “kỹ ãg hỹn Topẽ tỹ ãg kuprëg tũ tugrĩn kutu nýtĩnh mũ,” he sór mũ. “Ti

tugnĩn ke vĕ. Kŷ ti tŷ ne jĕ ěg vóg kónãn sór nĕ?“ he sór ag hŷn mũ, ón kŷ Topĕ to vĭn kŷ. ²⁰ Ha vé, ěprã ke vŷ tŷ ěg nŷtĩ. Ti vĭ kafãn ke tũ pĕ ěg tóg nĩ. Ti kamĕg jĕ ěg tóg ke mũ. Ti tŷ nĕn han sór mũ ěn han ti tĩ.

Kejĕn ěg tóg nĕn ũ han tĩ, go'or tŷ. Kŷ go'or tóg ěg mŷ: “isŷ kukrũ kórég han tũg nĩ, isŷ kukrũ sĭnvĩ han nĩ,” he tũ nĭgtĩ.

²¹ Go'or ũ tŷ ěg kukrũ sĭnvĩ han tĩ, ũ tŷ ěg kukrũ kórég han tĩ. ěg tŷ nĕn han sór mũ ěn han ěg tóg tĩ, ²² Topĕ tŷ ti tŷ nĕn han sór mũ han tĩ ěn ri ke. Ũ ag to tóg jũ tĩ, ěg kar tŷ ag ki ti tar nĩ to jykrén jĕ. Hã ra tóg kãnhmar ag to jũnh ke tũ nĩ. Ver tóg ag to fe mág nĩ, ag kórég tãvĩ nŷtĩ ra. Hã ra tóg ag vóg kónãn ke mũ, ha vem nĩ.

²³ Kŷ tóg ũ ag jagãgtãn mũ gé, vĕnh kar tŷ ag ki Topĕ tŷ tŷ ũn há tãvĩ nĩ to jykrén jĕ, ěg há kar kãfór. Hã jĕ tóg ag kuprĕg ja nĭgtĩ. Ti tŷ ag tŷ ũn mág han sór vĕ, ti mré. ²⁴ ěg hã vĕ sir, ũn kuprĕg kŷ nŷtĩ tag ag, fag ke gé. Hã kŷ tóg ěg mŷ vĕnh vĭ jĕnĕ. *Judeu* ag kã mĩ tóg ěg mŷ vĕnh vĭ jĕnĕ, fóg ag kã mĩ ke gé, kanhgág ag kã mĩ ke gé.

²⁵ Hã kŷ *Oseias* tóg tag tó ja nĩ, ha mẽ. “Vãsŷ ag tóg tŷ inh mré ke tũ ja nŷtĩ, hã ra sóg ag mŷ: inh mré ke vŷ tŷ ãjag nŷtĩnh mũ ha, isũ ag, he sór mũ, he ti, Topĕ ti,” he ja tóg nĭgtĩ. “Vãsŷ sóg ag to há tũ ja nĭgtĩ, hã ra sóg ag to há nĩnh mũ ha,” he ti. ²⁶ “Vãsŷ sóg ag mŷ: ãjag pijé tŷ isũ nŷtĩ', he ja nĭgtĩ. Hã ra sóg ag mŷ: Topĕ krĕ vŷ tŷ ãjag nŷtĩnh mũ, henh ke mũ. Ũn rĩr nĩ ěn krĕ vŷ tŷ ãjag nŷtĩnh mũ, he jĕ sóg ke mũ ag mŷ, he ti, Topĕ ti,” he ja tóg nĩ, *Oseias* ti. Ti tŷ ũ tŷ ũri *Cristo* ki ge kŷ nŷtĩ ag kãmĕn hã vĕ.

27 Kŷ *Isaías* vŷ *Judeu* ag to: “e ag nŷtŷ, goj fyr mŷ rŷnhrŷj e nŷ ěn ri ke. Ge ra ag pipir nŷtŷnh mŷ, ŷn krenkren ke mŷ ag. 28 Topĕ vŷ kĀnhmar ti tŷ nĕn tó ja ěn han ke mŷ, ga tag ki. Kŷ tóg ag vóg kónĀn kĀn ke mŷ, ŷn e ěn ag, ag kórég nŷtŷn kŷ,” he ja ti nŷ, *Isaías* ti. 29 Kŷ tóg: “ěmĀ tŷ *Sodoma* tá ke ag tŷg kĀn ja tóg nŷ, Topĕ ti, ěmĀ tŷ *Gomorra* tá ke ag ke gé. Kŷ tóg ěg tŷg kĀn kren gé, ag ri kĕn. HĀ ra tóg ěg kĀ mŷ ŷ krenkren han mŷ,” he ja nŷ gé, *Isaías* ti.

30 *Oseias* mré *Isaías* ag tŷ tó mŷ vŷ ge nŷ, ha mĕ. Fóg mré kanhgág ag pijé vĕjykre kuryj nón mŷ ja nŷgtŷ'. Ge ra Topĕ tóg ag jagĀgtĀn kŷ ag mŷ vĕnh pĀte fón mŷ ha, ag tŷ *Jesus* ki rĀ kŷ, fag ke gé. 31 Ag jĀvo *Judeu* ag vŷ ag jykre hĀ tŷ Topĕ tŷ ag jyvĕn ki króm sór ja nŷgtŷ. “Ti vŷ han ěg tŷ, kŷ tóg ěg to há nŷ,” he ag tóg tŷ, ón kŷ. HĀ ra ag tóg ki króm kĀn ja tŷ nŷ, hĀ kŷ Topĕ tóg ag to há tŷ nŷ, jérŷn mŷ. 32 Hĕ ri ken kŷ hŷn'? Ag tŷ ti ki ge ja tŷ tugrŷn ke vĕ. HĀ kŷ tóg ag mŷ vĕnh pĀte fón ja tŷ nŷ gé. HĀ kŷ ag tóg *Cristo* kato tĕ nŷtŷ.

Pó ri ke ti nŷ, *Cristo* ti, ěg tŷ tŷ krŷm ke jafĀ. Ag tŷ ti tŷ krŷm ke jan hĀ vĕ, hĀ vŷ: ti ki rĀ tŷ, he mŷ. 33 HĀ kŷ tag tóg rán kŷ nŷ, *Jesus Cristo* to, ha mĕ. “*Jerusalém* tá sóg pó nŷm mŷ, ag tŷ tŷ krŷm ke jé. Kŷ ag tóg, pĀró tag tŷ krŷm ke kŷ vĀr ke mŷ sir. HĀ ra ŷ tŷ ti ki rĀ mŷ vŷ ti tŷ nĕn ve sór mŷ ěn venh ke mŷ,” he ja ti nŷ, Topĕ vŷ rán ki, *Jesus Cristo* tŷ *Jerusalém* tá ter ke to.

10

Judeu ag tŷ Jesus ki ge kŷ krenkren ke

¹ Inh kankhã', isỹ inh mré ke tỹ *Judeu* ag krenkren venh há távĩ tóg tĩ, hã já sóg Topẽ mré vēmén tĩ. ² Topẽ vĩ han já ag tóg vāsānsān mūgtĩ. Hã ra ag tóg ki kagtīg nỹtĩ, kỹ ag tóg ẽg tỹ nén han ke tũ ẽn han tĩ. ³ Vēsóg ki ag tóg vějykre kuryj to vāsān sór tĩ. Hã ra ũ tỹ ẽg mỹ vějykre kuryj nĩm sór mũ vỹ tỹ Topẽ ti nĩ. Tag ve sór tũ ag nỹtĩ, Topẽ tỹ ẽg mỹ nĩm ke tag. Hã kỹ ag tóg Topẽ kato vāsānsān mũ. ⁴ *Cristo* vỹ hur kătĩg. Kỹ ẽg tóg ti ki ge kỹ nỹtĩn kỹ ti mỹ há nỹtĩ ha. Ẽg tỹ Topẽ tỹ vāsỹ ẽg jyvẽn ki króm tugnĩn ke pijé'. *Jesus Cristo* ki rã tigrĩn ke vẽ.

⁵ Ha vé, *Moisés* vỹ vāsỹ Topẽ jykre to tag rán, ha mẽ. “Ũ tỹ vějykre kuryj han kãn mũ vỹ rĩr nĩnh ke mũ, ũ tỹ ge vỹ rĩr krỹg ja tũ venh ke mũ, ti tỹ Topẽ tỹ ẽg jyvẽn mũ ẽn ki króm kãn tugnĩn,” he ja tóg nĩ, *Moisés* ti. Hã ra ẽg tóg ki króm kãn ki kagtīg nỹtĩ, ẽg tỹ ki króm kãn sór mũ ra. ⁶ Ẽg tỹ *Jesus* ki rã tigrĩn ẽg tóg Topẽ mỹ há nỹtĩ. Kỹ ẽg tóg: “ũ nỹ hỹn kankhã ra tĩg mũ, *Cristo* pére kătĩg já?” henh ke tũ pẽ nĩ. Mur kỹ ti nĩ ha. ⁷ Kỹ ẽg: “ũ nỹ hỹn vẽn kuprĩg ag jamã ra tĩg mũ, *Cristo* rĩn mãn já?” henh ke tũ pẽ nĩ gé. Rĩr mãn kỹ ti nĩ ha. ⁸ Tag tó já ẽg tóg ke mũ, ha mẽ: “jagy tũ ti nĩ, Topẽ vĩ ti. To jykrén há ti nĩ. Kãnhmar ẽg tóg tónh ke mũ. Kãnhmar ẽg tóg to jykrén ke mũ, Topẽ vĩ to,” he já ẽg tóg ke mũ.

Topẽ vĩ tag hã tó sóg tĩ. “*Jesus Cristo* ki rã tugnĩn ẽg krenkren ke mũ,” he sóg tĩ. ⁹ Ẽg krenkren já ẽg tóg *Jesus* to: “ẽg *Senhor* vỹ tỹ ti nĩ,” henh ke mũ. Kỹ ẽg tóg ẽg fe tỹ ti ki rãnh ke mũ gé. Topẽ tỹ ti ter kar kỹ ti rĩn mãn ja tag kri ẽg nĩm ke mũ. Kỹ ẽg tóg kri fi kỹ krenkren ke mũ sir. ¹⁰ Ẽg tỹ ẽg fe tỹ ti ki rã kỹ ẽg tóg ti mỹ há nỹtĩ. Ẽg tỹ vẽn kar mỹ ti kãmén kỹ

ẽg krenkren ke mũ sir. ¹¹ Hã kỹ tag tóg rán kỹ nĩ, ha mẽ: “ẽg tỹ ti ki ge kỹ ẽg tóg ẽg tỹ nén ve sór mũ ẽn venh ke mũ,” he ja tóg nĩ, Topẽ vĩ rán ki. ¹² Vẽnh kar mỹ ke vễ sir, vễnh vĩ tag, *Judeu* ag mỹ, kar kỹ fóg ag mỹ, kanhgág ag mỹ ke gé, fag kar mỹ ke gé. Tỹ tóg ẽg kar *Senhor* nĩ mỹr. Kỹ tóg, ẽg kar tỹ ti mỹ nén ù to vĩn kỹ, ẽg mỹ nĩm ke mũ gé sir. ¹³ Tag hã vĩ rán kỹ nĩ gé, ha mẽ: “ẽg tỹ ẽg *Senhor* mỹ: inh kren han nĩ, hen kỹ tóg ẽg krenkren han ke mũ, ẽg kar,” he ja tóg nĩ, Topẽ vĩ tỹ rán kỹ nĩ ki.

¹⁴ Ẽg tỹ ti ki ge tũ nỹtĩ ra ẽg tóg: “inh kren han nĩ,” he ki kagtĩg nỹtĩnh mũ vễ. Ẽg tỹ ti vĩ mẽ ja tũ nỹtĩ ra ẽg tóg ti ki ge ki kagtĩg nỹtĩnh mũ vễ. Ủ tỹ ẽg mỹ ti vĩ tó tũ nĩ ra ẽg ti vĩ mẽnh ke tũ nĩ vễ. ¹⁵ Topẽ tỹ ag jẽgnẽg tũ nĩ ra ag tóg ẽg mỹ ti vĩ tónh ke tũ nĩ vễ. Hã kỹ tag tóg rán kỹ nĩ, ha mẽ. “Ủ tỹ ẽg mỹ Topẽ vĩ sér ma kãmũ mũ ag junjun kỹ tóg ẽg mỹ sér pẽ tĩ,” he ja tóg nĩ, Topẽ vĩ tỹ rán kỹ nĩ ki. Topẽ tỹ ti vĩ tó tũ ag jẽgnẽ to ken hã vễ.

¹⁶ Hã ra ù ag tóg kri fi jãvãnh nỹtĩ gé, ag tỹ mẽg mũ ra, Topẽ vĩ sér ti. *Isaiás* vĩ ag to Topẽ mỹ tag tó ja nĩ. “Ẽg jóg mág', inh vĩ mẽ jãvãnh ag nỹtĩ,” he ja tóg nĩ. ¹⁷ Hã kỹ ẽg tóg, ẽg tỹ ti vĩ mẽ há han kar kỹ ti ki rã tĩ. Ẽg tỹ *Cristo* kãme mẽ kỹ ẽg ti ki rã tĩ.

¹⁸ Kỹ ãjag hỹn inh mỹ: “*Judeu* ag mỹ mẽ ja tũ nĩ, hã kỹ ag mỹ ti ki ge ja tũ nĩ?” he sór mũ, ãjag tỹ inh *carta* tag ve kỹ. Vó, mẽ kỹ ag nỹtĩ vễ. Tag vĩ rán kỹ nĩ, ha mẽ: “ga kar mũ ag tóg mẽ ja nĩgtĩ, ã vĩ ti. Ga fyr tá tóg jun gé, ã vĩ ti,” he ja ti nĩ, Topẽ vĩ rá ki.

¹⁹ Kỹ ãjag hỹn inh mỹ: “kỹ *Judeu* ag mỹ to jykrén há han ki kagtĩg nỹtĩ, ag tỹ mẽg mũ ra?” he sór mũ. Vó, ag tỹ to jykrén sór kỹ ag tóg to jykrén mũ vễ.

Moisés vỹ ãg mỹ tag kãmén, ha mẽ: “Topẽ tóg fóg mré kanhgág to: isũ tũ ag vẽ ver,” he ja nĩ. “Hã ra sóg ag tỹ isũ han sór mũ, ãjag tỹ ag ve kỹ inh ki rã to én jé, fag mré hã,” he tóg. “Fóg mré kanhgág ag vỹ ãjag mỹ krĩ tũ nỹtĩ. Hã ra sóg ag to há nĩ sór mũ, ãjag tỹ ag tugrĩn jũgjũ jé, he tóg, Topẽ ti,” he ja tóg nĩgtĩ, *Moisés* ti, *Judeu* ag mỹ.

²⁰ Kỹ *Isaiás* tóg tag tó mũ gé, fóg ag to, kanhgág ag to, ha mẽ. “Û ag tóg inh jãvãnh ja tũ nĩgtĩ. Hã ra ag tóg inh vỹ jẽmẽg mũ ha. Topẽ hẽ ri ke tĩ? he ja tũ ag nĩgtĩ. Hã ra sóg ag mỹ inh vỹ jẽnẽg mũ ha, he tóg, Topẽ ti,” he ja ti nĩ gé. Pã'i ag kamẽg vãnh nĩn kỹ tóg *Judeu* ag mỹ fóg ag mré kanhgág ag tỹ Topẽ ki genh ke tó ja nĩ, *Isaiás* ti. ²¹ Kỹ tóg *Judeu* ag to: “kurã kar ki sóg ãjag mỹ: kunĩg, he tĩ. Hã jé sóg ãjag mỹ inh nĩgé ven tĩ, ãjag tỹ gĩr mỹ ãjag nĩgé ven ẽn ri ke. Hã ra ãjag tóg inh vỹ mẽ jãvãnh nỹtĩ'. Inh vỹ kafãn kónãn ãjag tóg mũ mỹr',” he ja tóg nĩ, *Isaiás* ti.

11

Judeu'krẽ pipir ag vỹ tỹ Topẽ tũ nỹtĩ

¹ Kỹ ãjag hỹn: “kỹ Topẽ mỹ ti *povo* tỹ *Israel* tovãnh kãn kỹ nĩ?” he sór mũ, ãjag tỹ inh *carta* tag ve kỹ. Vó, ag tovãnh kãn tũ ti nĩ. Ha vé, tỹ sóg *Judeu* nĩ gé, hã ra sóg ti ki rã. *Abraão* krẽ'krẽ ù vỹ tỹ inh nĩ gé, ti kósin'kósin tỹ *Benjamim* krẽ'krẽ ù mỹr. ² Isovãnh ja tũ ti nĩ, Topẽ ti, hã kỹ tóg ti *povo* tovãnh kãn ja tũ nĩ. Nén kar han tũg ki tóg ãg kuprẽg ja nĩ, ãg tỹ tỹ ti tũ nỹtĩ jé.

Elias to jykren nĩ. Ti kãmẽ tóg rán kỹ nĩ, Topẽ vĩ rá ki. *Elias* tỹ ga kri tĩ mũ ẽn kã *Judeu* ag tóg Topẽ kato tẽ mũ. Kỹ ag tóg *Elias* kato tẽ mũ gé, ti tén jé. Kỹ tóg

Topẽ mÿ: ³ “*Senhor*,” he mũ. “Ã vĩ tó tĩ ag kãgtén kãn ag huri. ã mÿ pũn jafã kókén kãn ag huri ke gé. Inh pir mÿ sóg kren, kÿ ag tóg vãhã isén sór mũ ha ke gé. ã tovãnh kãn kÿ ag nÿtĩ,” he ja tóg nĩ, *Elias* ti, Topẽ mÿ, *Judeu* ag to. ⁴ Hã ra Topẽ tóg ti mÿ: “krĩ kufy han tũg nĩ,” he mũ. “Û tÿ 7 mil (ke) vÿ ki nÿtĩ, ù tÿ isovãnh tũ ag, sÿ ùn kuprẽg ja ag. Tag ag vÿ vãnh kãgrá tÿ topẽ tÿ *Baal* mÿ: “Topẽ vÿ tÿ ã nĩ,” he ja tũ nĩ,” he ja tóg nĩ, Topẽ ti, *Elias* mÿ.

⁵ Ge ti nĩgtĩ, ùri. Pir ag nÿtĩ, *Judeu* tÿ Topẽ to há nÿtĩ ag. Topẽ vÿ ãg jagãgtãn, kÿ tóg ãg kuprẽg. Hã kÿ ãg tóg ti to há nÿtĩ, ãg pipir nÿtĩ ra, ãg tÿ tÿ *Judeu* nÿtĩn kÿ. ⁶ ãg tÿ vėsóg ki han pijé'. ãg tÿ vėsóg ki to vãsãn pijé'. Topẽ tÿ ãg jagãgtãn hã vẽ, hã kÿ tóg tó ja nĩ.

⁷ Ge ti nĩ, ha mẽ. *Judeu* ag vÿ ve sór ja nĩgtĩ, Topẽ tÿ ãg mÿ nén ù há ven ke ãn ti. Hã ra ag tóg venh ke tũ nĩ. Topẽ tÿ ùn kuprẽg mũ ag hã mÿ tóg ven tĩ. Jãvo ù ag tóg kutu nÿtĩ sir, ag tÿ Topẽ vĩ mẽ jãvãnh nÿtĩn kÿ. ⁸ Hã kÿ tag tóg rán kÿ nĩ, *Judeu* ag to, ha mẽ: “Topẽ vÿ ag krĩ tũ han, hã kÿ ag tóg ti vĩ rá vэг mũ ra to jykrén tũ nĩgtĩ. Mẽg tũ ag nĩgtĩ, ag nĩgrẽg ra. Ûri ag tóg gen kÿ nÿtĩnh mũ ver,” he ja ti nĩ, Topẽ vĩ rán ki. ⁹ Kÿ *Davi* vÿ *Judeu* ag to tag tó ja nĩ gé, ha mẽ: “Topẽ mÿ ag tóg fénhta han tĩ. Hã ra ag tóg ón kÿ ti mÿ fénhta han tĩ. Kÿ ag tóg to sigse kÿ nÿtĩnh mũ. Kÿ tóg ag vóg kónãn ke mũ, Topẽ ti. Krenkren ke tũ ag tóg nĩ. ¹⁰ Kutu ag nÿtĩ, to jykrén ke tũ pẽ ag nĩ, kÿ ag tóg vėjykre kufy hã venh ke mũ, hã to ag jagtar nÿtĩnh mũ,” he ja tóg nĩ, *Judeu* ag to, *Davi* ti.

Judeu ag to é henh ke tũ ãg tóg nĩ

11 Kĩ ãjag hỹn inh mỹ: “kỹ Topê mỹ *Judeu* ag tỹ nũgme ki vár ke tag ve sór mũ? Hã jén mỹ ag mỹ *Jesus* jẽnẽ ja nĩ, ag tỹ ti tỹ prãnh ke jé?” he sór mũ. Vó. Hã ra ag tóg Topê kato tẽgtẽ tĩ. Ti vĩ mranh ja ag tóg nĩgtĩ, hã kỹ Topê tóg fóg ag mré kanhgág ag krenkren han sór mũ, *Judeu* ag tỹ ag ve kỹ ti ki ge to én jé, fag ke gé. 12 Kĩ *Judeu* ag tỹ ti vĩ mranh kỹ Topê tóg fóg mré kanhgág kar to há nĩ. Kĩ *Judeu* ag vỹ jagtar nỹtĩ. Ag nỹtĩg ja ki ù ag tóg Topê tỹ ag to há nĩ vég mũ. Há ti nĩ, tag. Kĩ tóg Topê tỹ *Judeu* ag to há' he mãn ra ga kri mũ kar mỹ hapẽ tãvĩ tĩnh mũ vẽ. Hã ra tóg ag to há tũ nĩ ver.

13 Kĩ sóg fóg ag mỹ, kanhgág ag mỹ: “ãjag *apóstolo* vỹ tỹ inh nĩ, sỹ ãjag mỹ Topê vĩ tó jé,” he mũ. Inh rãnrãj vỹ inh mỹ sér pẽ tĩ. 14 Isỹ ãjag mỹ Topê vĩ tó kỹ inh mré ke ag vỹ hẽn ri ke mũn ãjag kóm *Jesus* ki ge sór mũ gé, kỹ ag krenkren ke mũ sir, *Judeu* ag. 15 Ha vé, Topê tỹ inh mré ke ag tovãnh to tóg *povo* ù ag to há nĩ ha. Ag to jũ mãn tũ tóg nĩ sir. Topê tỹ *Judeu* ag to há' he mãn mũ ra tóg vẽn kar mỹ há tãvĩ tĩnh mũ vẽ. Kĩ vẽn kar vỹ rĩnrĩr mãn ke mũ vẽ, ùn kãgter mũ ag mré hã. Hã ra tóg ag to há tũ nĩ ver.

16 Ëmĩ to jykrén nĩ. Ëmĩ kupar ko há nĩn kỹ tóg ko há kar nĩ. Ge ti nĩgtĩ gé, ka ti. Ti jãre há nĩn kỹ ka vỹ há kar nĩ. *Judeu* ag vỹ tag ri ke nỹtĩ. Ag jógjóg ve ag vỹ ka jãre ri ke nỹtĩ. Topê mỹ ag há nỹtĩ ja nĩgtĩ. Hã kỹ ag krẽ vỹ Topê mỹ há nỹtĩnh ke mũ gé. 17 *Povo* tỹ *Israel* vỹ ka tỹ *Oliveira* há ri ke nỹtĩ. Ti jãre vỹ há nĩ. Hã ra ti pẽ ù tóg kórég nỹtĩ. Hã kỹ Topê tóg kykym kỹ vãvãm mũ. Ti tỹ *Judeu* kórég ag tugvãnh to ken hã vẽ. Ka pẽ kórég tag nỹtĩg ja ki tóg ka ù pẽ vin. ãjag hã vẽ sir, ãjag tỹ tỹ fóg nỹtĩn kỹ, kanhgág

ke gé. ¹⁸ Kĩ *Judeu* ag to é he sór tũg nĩ, Topẽ tỹ ag vãm mũ ra, ãg tỹ ka pẽ kórég vãm ri ke. Ag nỹtĩg ja ki ãjag nỹtĩ. Hã ra ka jãre vỹ tỹ *Judeu* ag jógjóg ve nỹtĩ. ãjag jógjóg ve pijé', fóg pijé', kanhgág pijé'. *Judeu* ag vễ.

¹⁹ Hẽn ri ke mũn ãjag tóg inh mỹ: “hã ra tóg *Judeu* ag vãm, ãg to há nĩ jé,” he sór mũ. “Hã kĩ tóg ãg to há nĩ,” he ãjag hỹn mũ. ²⁰ Hỹ, ag vãm tóg. Hã ra ag tóg ti ki ge jãvãnh ja nỹtĩgtĩ, hã kĩ tóg ag vãm. Jãvo tóg ãjag to há nĩ, ãjag tỹ ti ki ge to. Hã kĩ ag to é he sór tũg nĩ. Topẽ kamẽg nĩ mỹr. ²¹ *Judeu* ag tỹ ti ki ge jãvãnh tugnĩn tóg ag vãm. Ag jagãgtãn jãvãnh tóg nĩ ha. Kĩ tóg ãjag jagãgtãn ke tũ nĩ gé, ãjag tỹ ti ki ge to tar tũ nỹtĩn kĩ. Hã kĩ ti hã kamẽg nĩ.

²² Hã ki Topẽ tỹ tỹ ãn há nĩ tóg ve há tĩ, hã ra tóg ã ag vóg kónãn jagy han tĩ gé. ã tỹ ti vỹ mranh mũ ag. Hã ra tóg sir ãjag to há nĩ, ãjag tỹ ti tovãnh tũ nĩn kĩ. ãjag tỹ ti tovãnh kĩ tóg ãjag vãm ke mũ gé, ha vem nĩ. ²³ *Judeu* ag tỹ ti ki ge kĩ tóg ag to há nĩ mãn ke mũ gé sir. Kĩ tóg ãg tỹ ka pẽ kym kĩ ki jógon mãn ẽn ri ke nĩ sir. ²⁴ Ha vé, ãjag hã vỹ tỹ ka kanẽn vãnh pẽ ri ke nỹtĩ'. Hã ra tóg ãg tỹ ka pẽ kym kĩ ki jógon ẽn ri ke han, hã vỹ: *Judeu* ag tỹ *Jesus* ki ge, he mũ. ãg pijé ka kanẽn vãnh pẽ tỹ ka kanẽn há ki vin tĩ'. Ka pẽ tỹ ãg tỹ kym kĩ ki jógon mãn tag vỹ jagy tũ nĩ vễ. Hã kĩ tóg Topẽ mỹ jagy tũ tĩ, ti tỹ *Judeu* ag to há nĩ mãn kĩ.

Topẽ tỹ Judeu ag krenkren han sór

²⁵ Isỹ ãjag mỹ nẽn ã kãmén sór vễ, ãjag tỹ mẽ ja tũ ã, ha mẽ, ãjag tỹ *Judeu* ag to é he tũ nĩ jé. Ha vé, *Judeu* ã ag vỹ ver mẽ sór tũ nĩgtĩ. ã ag tóg mẽ sór

mũ. Kejĕn vĕnh kar tóg hã ra mẽ kãn ke mũ, fóg ag kar, kanhgág ag kar ke gé, *Judeu* ag kar ke gé. ²⁶ Ĕn kã *Judeu* tỹ mẽg mũ ag tóg krenkren ke mũ gé. Hã kỹ tag tóg ag to rán kỹ nĩ, ha mẽ: “ag krenkren han tĩ vỹ jun ke mũ. *Jerusalém* tá tóg vĕnh ven ke mũ. Ĕn vỹ *Jacó* krĕ ag tỹ inh vĩ mranh ja ĕn tỹ vĕnh pãte fón ke mũ,” he tóg. ²⁷ “Sỹ ag mré jykrén jan hã vĕ. Ag tỹ inh vĩ mranh tỹ sóg tũ' he mũ,” he ja tóg nĩ, Topĕ vĩ rán ki, *Judeu* ag to. ²⁸ *Jesus* kato tĕ ag tóg mũ ver. Ti kãme sér mẽ jãvãnh ag nỹtĩ ver. Hã kỹ ãjag tóg ag nỹtĩg ja ki Topĕ vĩ sér mẽg mũ. Hã ra ag jóg jóg ve ag vỹ Topĕ to há nỹtĩ ja nĩgtĩ. Hã kỹ Topĕ tóg ag krĕ'krĕ to há nĩnh ke mũ gé kejĕn, ti tỹ vãsỹ ag kuprĕg ja nĩn kỹ. ²⁹ Topĕ tỹ ù to há nĩn kỹ tóg ti to há nĩ. Ti tỹ ù kuprĕg kỹ tóg kuprĕg kỹ jĕ gé. Tỹ tũ' henh ke tũ tóg nĩ, Topĕ ti.

³⁰ Vãsỹ ãjag tóg Topĕ vĩ ki kagtĩg ja nỹtĩgtĩ gé. Hã ra Topĕ tóg ùri ãjag jagãgtãn, ãjag tỹ ti ki ge jé, *Judeu* tỹ ti vĩ mranh mũ ag nỹtĩg ja ki. ³¹ Kỹ ĕn ag tóg ti vĩ mranh mũgtĩ ver, Topĕ tỹ kar kỹ ag jagãgtãn jé, ti tỹ ùri ãjag jagãgtãn ri ke. ³² Kỹ Topĕ tóg ĕg kar mỹ ĕg tỹ ti vĩ mranh mũ tag ven kãn sór mũ, ĕg tỹ to jykrén mãn jé. Ti tỹ ĕg jagãgtãn sór vĕ, ĕg tỹ ti ki ge jé. Hã jé tóg ĕg mỹ ĕg tỹ ti vĩ mranh mũ ven sór mũ.

Topĕ jykre tỹ ĕg jykre kãfór nĩ

³³ Topĕ vỹ tỹ ùn mág pĕ nĩ, mỹr, ha mẽ. Ti jykre vỹ vĕnh kar kri nĩ kar nĩ. Ve kãn jãvãnh ĕg nỹtĩ. Nén ù kar ki kanhró ti nĩ mỹr, nén ù kar to jykrén há han ti tĩ mỹr. Ti tỹ nén to jykrén mũ ve kãn ke tũ pĕ ĕg nĩ. “Ti hỹn hĕ ri ken kỹ tag han?” henh ke tũ ĕg tóg nĩ gé. To jykrén kórég ĕg tóg nỹtĩ. ³⁴ Û nỹ Topĕ tỹ nén to jykrén mũ ki kanhró nĩ'? Ki kagtĩg kar ĕg nỹtĩ.

Ũ nỹ Topẽ mỹ: “tag han ra, tag han tũg ra,” he tĩ'? Ũ vỹ ti jyvẽn ke tũ pẽ nĩ. ³⁵ Ũ nỹ ti mỹ nén ũ nĩm', Topẽ tỹ ti mỹ kajãm jé'? Nén kar vỹ tỹ ti tũ nỹtĩ mỹr. Hã kỹ tóg ãg hã mỹ nén ũ kar nĩm tĩ, ãg jagãgtãn kỹ. ³⁶ Topẽ hã ne nén kar hynhan'. Ti hã jamẽn kỹ ãg tóg nỹtĩ. Nén ũ kar vỹ ti jamẽn kỹ nỹtĩ gé. Hã kỹ ãg tóg ti hã mỹ vĩ há han ke mũ. To krónh kenh ke tũ ãg nĩ, ga kri, kanhkã tá ke gé. Hã vẽn.

12

Topẽ mỹ ãg vẽn fẽg ke mũ

¹ Inh kanhkã', Topẽ vỹ ãjag jagãgtãn. Hã kỹ sóg ãjag mỹ: “ti mỹ vẽn fẽg,” he mũ. Kỹ tóg ãg tỹ ti mỹ nén ũ pũn ri ke nĩ, ãg tỹ ti mỹ vẽn fẽg kỹ. *Judeu* ag vỹ ag mẽg tân kỹ pũn tĩ. Ag jãvo ãg tóg ãg rĩnrĩr nỹtĩn kỹ ti mỹ vẽn fẽg tĩ. Gen kỹ ãjag tóg Topẽ jykre han ke mũ. ² Ēprã ke ag jykre han sór tũg nĩ. Topẽ vỹ ãjag krĩ tãg han sór mũ. Kỹ ãjag tóg nén há han ki kanhró nỹtĩnh mũ. Vẽjyre kuryj han jé ãjag tóg ke mũ. Kygnẽn h ke tũ ãjag tóg nĩ. Tag ve sór tóg mũ, Topẽ ti. Tag hã to tóg ãg kanhrãn ke mũ.

³ Ha vé, Topẽ vỹ isar han, kỹ sóg ãjag jyvẽn há han ki kanhró nĩ. Hã kỹ sóg ãjag kar mỹ tag tó mũ. Vẽnỹ ùn mág han sór tũg nĩ. “Tỹ inh ùn mág nĩ,” he tũg nĩ, ã tỹ tỹ ùn mág tũ nĩn kỹ. Ēg kar vỹ Topẽ ki ge kỹ nỹtĩ. Kỹ tóg ãg kar tỹ nén ũ to tar han tĩ, ãg kar tỹ ti rãnrãj han jé. Tag to jykrén kỹ jagnẽ to é he tũg nĩ.

⁴ Ēg há to jykrén nĩ. Ti ki nỹtĩ vỹ e nỹtĩ, ãg pẽn, ãg nĩgnó, ãg kanẽ, ãg nĩgrẽg, ti kar ti. Ēg há ki nỹtĩ vỹ jagnẽ kóm rãnrãj nỹtĩ kar nỹtĩ, vyr mỹ. ⁵ Ge ãg nỹtĩ gé. E ãg nỹtĩ. Hã ra ãg tóg ãg tỹ *Cristo* ki ge kỹ nỹtĩn kỹ ãg há ri ke nỹtĩ. Kỹ ãg tóg jagnẽ ki rĩr ke

mũ sir, ěg há ki nýtĩ tỹ jagně ki rĩr tĩ ěn ri ke. ⁶ Hã ra ũ tóg nén ũ han há nĩgtĩ. Kỹ ũ tóg nén ũ ũ han há nĩgtĩ gé, Topě tỹ to ěg tar han kỹ. Ěg kã mĩ ũ mỹ tóg: “ag jyvěn nĩ,” he tĩ, *Jesus* ti. Kỹ Topě tỹ ã mỹ nén tó mũ hã tỹ ěg jyvěn nĩ. ⁷ Ěg kã mĩ ũ mỹ tóg: “ũn jagãgtar ag jagãgtãn nĩ,” he ti gé. Ti tỹ ã mỹ tag tó kỹ ěg jagãgtãn há han to tar nĩm nĩ. Ěg kã mĩ ũ mỹ tóg: “inh vĩ kãmén nĩ,” he tĩ gé. Kỹ to krónh ke tũg nĩ. ⁸ Ěg kã mĩ ũ mỹ tóg: “ag mỹ ag tỹ nén han ke mũ kãmén nĩ,” he tĩ gé. Kỹ ã rãnhraj tag ki rĩr há han nĩ. Ěg kã mĩ ũ mỹ tóg: “ã tỹ nén ũ nĩm mág nĩ, inh mỹ,” he tĩ gé. Kỹ ón kỹ ti mỹ nĩm sór tũg nĩ. Ěg kã mĩ ũ mỹ tóg: “*culto* to pã'i vỹ tỹ ã nĩ,” he tĩ gé. Á tỹ tỹ to pã'i nĩn kỹ to jykrén há han nĩ. Ěg kã mĩ ũ mỹ tóg: “ag jagãgtãn nĩ,” he tĩ gé. Kỹ ti tỹ ã mỹ ã tỹ ěg jagãgtãn ke tag tó kỹ to mỹ sér nĩm nĩ. Ěg tỹ jagně ki rĩr to ken hã vë.

⁹ Jagně to há tãvĩ nýtĩm nĩ. Ón kỹ jagně to há nýtĩ sór tũg nĩ. Vějykre pãno to kórég tãvĩ nýtĩm nĩ, kỹ tovãnh kãn nĩ. Vějykre há hã mĩ mũm nĩ. ¹⁰ Jagně to há tãvĩ nýtĩm nĩ, ãjag tỹ ãjag mré pafa mũ ag to há ri ke nýtĩm nĩ, jagně to. Jagně mỹ koměr hã vĩm nĩ, ěg tỹ pã'i mỹ koměr hã vĩ ěn ri ke. ¹¹ Topě jykre to krónh ke tũg nĩ. Ti tỹ ãjag mỹ: “tag han ra,” he to jěnjěr nýtĩ tũg nĩ gé. To vãsãn nĩ. Ti kuprĩg tỹ ãjag mỹ nén tó mũ ěn han nĩ. Kỹ tóg ãjag mỹ sér tĩnh mũ. Ěg *Senhor* tũ han nĩ. ¹² Topě vỹ ěg mỹ nén ũ há kar han ke mũ. Tag to mỹ sér nýtĩm nĩ. Kejěň ãjag tóg nén ũ jagy venh ke mũ, ti tũgnĩn. Hã ra to krónh ke tũg nĩ. Topě mré vēmén kỹ nýtĩm nĩ. ¹³ Ĥjag mré Topě ki rã ũ jagtar nĩn kỹ ti jagãgtãn nĩ. Ũ tỹ ãjag to

pasa kÿ ti mÿ: “inh mré nÿ,” hem nÿ.

¹⁴ Kejën ù tóg ãjag vóg kónãn sór mÿ. Ēn to Topě mÿ: “ti jagãgtãn nÿ,” hem nÿ. Ti to: “ti vóg kónãn nÿ,” he tÿg nÿ. ¹⁵ Kejën tóg ù mÿ sér tÿ. Kÿ ti mré mÿ sér nÿtÿm nÿ gé. Kejën ù tóg fÿ tÿ. Kÿ ti mré fÿm nÿ gé. ¹⁶ Jagně mré vějykre pir hã han nÿ, hã vÿ: jagně to há, he mÿ. Věsÿ ùn mág han sór tÿg nÿ. Tÿ ùn kãsir ag mré ke nÿtÿm nÿ. “Ag mré ke vÿ tÿ inh nÿ,” hem nÿ, ùn kãsir ag to. Hěn ri ke mÿn ãjag kã mÿ ù tóg vĕnh kanhrãn mág to tar nÿ, ãjag kãfór. Ti jé: “ag kãfór inh nÿ, vĕnh kanhrãn mág ja tag to,” he tÿg.

¹⁷ Kejën ù tóg ãjag mÿ nén ù kórég han tÿ. Ge ra ti mÿ nén ù há hã han nÿ. Vĕnh kar mÿ vÿ há tãvÿ han nÿ, ù tÿ ãjag to: “kygně ti huri,” he tÿ nÿ jé. ¹⁸ Vãsãn nÿ, ãjag tÿ ù to krÿ rÿ han tÿ nÿ jé, ãjag tÿ vĕnh kar to krÿ kuprã nÿtÿ jé.

¹⁹ Inh kanhkã, ù tÿ ãjag mÿ nén ù kórég han mÿ ra vĕnh kajãm sór tÿg nÿ. Topě hã tóg ti to jÿnh ke mÿ. Hã kÿ tag vÿ rán kÿ nÿ, ha mĕ: “inh hã ne ãjag kajãm ke mÿ'. Inh hã ne ag mÿ ven ke mÿ', ag tÿ ag jÿkre kórég to jagãgtar ke ti, he tóg, ěg *Senhor* ti,” he ja tóg nÿ, Topě vÿ tÿ rán kÿ nÿ ki. ²⁰ Kÿ ù tÿ ãjag kato tĕ mÿ mÿ nén ù há kar han nÿ. Ti kókÿr nÿn kÿ ti mÿ vĕjĕn ven nÿ. Ti hãghã kÿ ti mÿ goj ven nÿ. Gen kÿ ã tóg ti mÿ'a han ke mÿ, ha vem nÿ, ã tÿ ti to há nÿn kÿ, ti tÿ ã to kórég nÿ ra. ²¹ Vĕnh jÿkre há to krónh ke tÿg nÿ. Kÿ ěg tóg tÿ vějykre pãno tÿ tÿ' henh ke mÿ, ěg tÿ ùn kuryj mÿ mÿn kÿ.

13

Ěg pã'i ag

¹ Ěg pã'i ag vỹ nỹtĩ. Kỹ tóg ěg tỹ ag tỹ ěg mỹ nén tó mũ ěn han kỹ há tĩ. Topě tỹ ag tỹ pã'i han hã vĕ, ag krĩn kỹ. Ti hã vỹ ũ tỹ tỹ pã'i nĩnh ke to jykrén tĩ'.
² Kỹ ag kato tĕ sór tũg nĩ. Topě hã vỹ pã'i ag vin tĩ, kỹ ag kato vãsãn tũg nĩ. ũ tỹ ag kato vãsãnsãn mũ ag vóg kónãn jé ag tóg ke mũ, pã'i ag.
³ Ěg tỹ vĕjykre há han kỹ ěg tóg pã'i ag vég mũ ra kanĕ jur ke tũ nĩ. ũ tỹ vĕjykre kórég han mũ ag vỹ vĕso kanĕ jur tĩ, pã'i ag ve kỹ. Kỹ ěg hỹn hĕ ri kenh ke mũ, ag tỹ ěg kanĕ jun tũ nĩ jé? Vĕjykre há tãvĩ han jé ěg tóg ke mũ. Kỹ ag tóg ěg to vĩ há han ke mũ sir, pã'i ag.
⁴ Ěg pã'i ag ne ěg jyvĕn tĩ', ěg tỹ vĕjykre há to tar nỹtĩ jé. Ag tỹ Topě tỹ ag mỹ nén tó mũ han hã vĕ. Ā tỹ vĕjykre kórég han kỹ mũmĕg nĩ. Ā vóg kónãn jé ag tóg ke mũ, ha vem nĩ, hã jé Topě tóg ag vin, ag tỹ ũn jykre kórég ag vóg kónãn jé.
⁵ Hã kỹ ag tỹ nén tó mũ han nĩ, ag tỹ ājag to jũ tũ nĩ jé. Ājag kakã kavĕnh ti tĩ gé, ājag tỹ pã'i ag vĩ han tũ nĩn kỹ. Hã kỹ ki króm sórm nĩ.

⁶ Kỹ *governo* mỹ *imposta* kajãm nĩ gé. Topě tỹ ag mỹ vĕnh rãnrãj nĩm ja ěn han ag tóg tĩ, *governo* mỹ rãnrãj tĩ ag. Kỹ ag mỹ kajãm nĩ.
⁷ Kỹ ājag név kajãm kãn nĩ, *governo* mỹ ke gé. Ājag tỹ pã'i ũ mỹ *imposta* kajãm ken kỹ ti mỹ ven nĩ, jãnkamy ti. Ājag pã'i ag kamĕg nĩ, ag mỹ komĕr hã vĩm nĩ.

Topě jykre hã mĩ mũm nĩ

⁸ Ājag név kajãm kãn nĩ. Mré hã jagnĕ to há tãvĩ nỹtĩm nĩ gé. Ěg tỹ jagnĕ to há nỹtĩn kỹ ěg tóg Topě tỹ ěg jyvĕn mũ ěn ki króm kãn mũ sir.
⁹ Ha vé, Topě tóg ěg mỹ: “ã prũ tũ fi mré nỹ tũg nĩ, kỹ ã mén tũ mré nỹ tũg nĩ gé,” he ja nĩ. Kỹ tóg: “ũ tén tũg nĩ, nén

ũ péju tũg nĩ, ũ to ón tũg nĩ, nén ũ to én tũg nĩ gé,” he ja nĩ gé. Ti tỹ ěg jyvĕn vỹ e nỹtĩ. Hã ra ěg tóg ěg tỹ ti tỹ ěg jyvĕn kar tỹ ũn pĩr han sór kỹ: “ã régre ki rĩr há han nĩ. Ā tỹ vĕnh ki rĩr há ri ke han nĩ,” henh ke mũ. ¹⁰ Ěg tỹ ěg régre kar ki rĩr há nỹtĩn kỹ ěg tóg ag mỹ nén ũ kórég han ke tũ nĩ. Ěg tỹ jagnĕ ki rĩr há nỹtĩn kỹ ěg tóg Topĕ tỹ ěg jyvĕn ěn ki króm kãn ke mũ.

¹¹ Vãsãn nĩ. Vĕjykre kórég tovãnh kãn nĩ. Ti tỹ ěg kren han ke kurã vỹ kakó pĕ tĩ ha. Ěg tỹ ti ki ge vén kỹ tóg ver kuvar gy ja nĩ. Hã ra tóg ũri kakó tãvĩ tĩ ha. ¹² Kutý tag tũg ke nĕ ha. Tỹ vaj ke ti nỹ ha. Ti tỹ kãnhmar kãtĩg ke to ken hã vĕ. Hã kỹ vĕjykre kavéj ěn han mãn sór tũg nĩ. Ěg tỹ kurã ki nén han tĩ ěn han nĩ, vĕjykre kuryj ti, ěg tỹ vĕjykre há han kỹ vĕjykre kórég kato tĕ jé, tỹ tũ' he jé. ¹³ Ěg tỹ kurã mũ tũg há han tĩ ěn ri ke han nĩ. Ag tỹ *baile* ki nén ũ vĕnh mỹ han tĩ ěn han tũg nĩ. Kronkron tũg nĩ gé. Fag to én tũg nĩ. Kỹ fag mré nỹ tũg nĩ, ag mré ke gé. Jagnĕ to jũ tũg nĩ gé. Jagnĕ tũ to én tũg nĩ gé. ¹⁴ Ěg *Senhor tỹ Jesus Cristo* jykre tãg hã han nĩ. Ěg tỹ nén to én mũ ěn han mãn sór tũg nĩ. Ěg jykre pãno kórég tovãnh kãn nĩ.

14

Jesus ki ge kỹ nỹtĩ fag tỹ jagnĕ to há nỹtĩnh ke

¹ Ũ tóg krój nỹtĩ ver. Tope jykre ũ tóg ver ag mỹ jagy tĩ, ag tỹ ti ki ge kỹ nỹtĩ ra. Ũ tỹ ge tovãnh tũg nĩ. Ag mỹ: “ěg mré Topĕ ví mĕnh kãtĩg nĩ,” hem nĩ. Ag mỹ komĕr hã vĩm nĩ, ag tỹ kygnĕ kỹ. ² Ũ tóg nén kar ko tĩ, jãvo ũ tóg nén ũ nĩ ko vãnh nĩ, kỹ tóg ěkré hã

ko tĩ. “Vẽnh kãgrá tỹ topẽ mỹ ag tóg pũn ja nĩ, nén ù nĩ ẽn ti. Hã kỹ sóg ko sór tũ nĩ,” he ag tóg tĩ, ùn krój ag. ³ Hã ra ãjag kã mĩ ù ag tóg ge ra ko tĩ, vẽn kãgrá tỹ ag mỹ tỹ nén ù tũ nĩn kỹ. ãjag tỹ ko kỹ ù tỹ ko vãn ẽn to é he tũg nĩ. Kỹ ãjag tỹ ko vãn nĩn kỹ ù tỹ ko mũ ẽn to: “ti kórég han ti tĩ,” he sór tũg nĩ gé. Vějẽn to jagnẽ mỹ vĩ tũg nĩ. ã mré tóg Topẽ ki rã kỹ jẽ gé, ù tỹ ko mũ ti, kỹ ti to vĩ tũg nĩ. ⁴ *Jesus* mỹ rãnrãj tĩ vỹ tỹ ẽg nỹtĩ, ẽg kar. Hã kỹ tóg vẽn mỹ tĩ, ẽg tỹ jagnẽ to vĩ sór kỹ. ù tỹ ẽg mỹ vĩnh ke mũ vỹ tỹ ẽg *Senhor* ti nĩ, ẽg tỹ tỹ ti tũ nỹtĩn kỹ. Hã ra ẽg kar vỹ há nỹtĩnh ke mũ, kurã ẽn kã, ha vem nĩ, ẽg *Senhor* tỹ ẽg tar han kỹ.

⁵ ù tóg vẽn kán ke kurã to: “kurã kórég,” he tĩ, kurã ù to ke gé. Jãvo ù tóg kurã kar to: “kurã há,” he tĩ gé. Há kar ti nỹtĩ, ãjag tỹ kurã han mũ ti. Kỹ ãjag tỹ nén to jykren mũ ẽn hã han nĩ. ⁶ ẽg kar vỹ ẽg *Senhor* jykre mĩ mũ sór mũ. Hã kỹ ù tóg kurã kórég han sór tĩ, ti jykre mĩ tĩ jé. Jãvo ù tóg kurã kórég han vãn nĩ, ti jykre mĩ tĩ jé gé. Há kar ti nĩ.

Kỹ ù tỹ nén ù kar ko mũ vỹ ge nĩ gé. ẽg *Senhor* jykre mĩ tĩ hã jé tóg ko tĩ gé. Jãvo ù tóg nén ù nĩ ko vãn nĩ. ẽn vỹ ẽg *Senhor* jykre mĩ tĩ hã jé ko vãn nĩ gé. Há kar ti nĩ, ẽg tỹ nén ù nĩ ko mũ ti, ẽg tỹ ko vãn ti ke gé.

⁷ ẽg pijé ẽg jykre han ke mũ', ẽg tỹ ga kri mũn kỹ. Kỹ ẽg ter ken kỹ ẽg pijé ẽg jykre ki ter ke mũ gé'. ⁸ ẽg tỹ ga kri mũn kỹ ẽg tóg ẽg *Senhor* jykre hã han ke mũ. Ti tũ han hã jé ẽg tóg ga kri mũ nĩ. Kỹ ẽg ter ken kỹ ẽg tóg ti jykre hã ki ter ke mũ gé'. ẽg *Senhor* tỹ *Jesus Cristo* tũ kar vỹ tỹ ẽg nỹtĩ. ⁹ ẽg tỹ tỹ ti tũ

nýtĩ hã jé tóg ter ja nĩ. Hã jé tóg rĩr mãn ja nĩ gé. Ti tỹ tỹ ěg *Senhor* nĩ hã jé tóg ter ja nĩ, věnh kar pã'i, ũn rĩnrĩr mũ ag pã'i, ũn kãgter mũ ag pã'i ke gé.

¹⁰ Kĩ ģjag tỹ hẽ ri ken kũ jagnẽ to vĩ sór nẽ? ģjag tỹ hẽ ri ken kũ jagnẽ to é he nẽ? Topẽ hã vĩ ěg jykre ve kãn ke mũ, ěg kar, ti tỹ ěg jé prẽr ken kũ. ¹¹ Hã kũ tag tóg rán kũ nĩ, ha mẽ. “Rĩr inh jẽ nĩ,” he tóg, ěg *Senhor* ti. “Vẽnh kar vĩ inh krẽm grĩnh kenh ke mũ, ha vem nĩ. Vẽnh kar vĩ inh mũ: ũn mág vĩ tỹ ģ nĩ, henh ke mũ, he ti, Topẽ ti,” he tóg, Topẽ vĩ tỹ rán kũ nĩ ki. ¹² Ęg kar vĩ Topẽ rĩnja tá nýtĩnh ke mũ, kũ tóg ěg jykre tugnỹm ke mũ. Ęg hã ki tóg jẽmẽnh ke mũ, ěg tỹ nén han ja ěn to. ¹³ Hã kũ jagnẽ to vĩ mãn tũg nĩ.

Ęg tỹ jagnẽ to fen ke

Jagnẽ to: “kórég ti nĩ,” he mãn tũg nĩ. ģjag tỹ nén ũ han ken kũ: “isỹ tag han kũ inh régre mũ inh ve kũ Topẽ vĩ mranh ke tũ nĩ vĩ?” he jé ěg tóg ke mũ.

¹⁴ Tag ki kanhró inh nĩ, ha mẽ: vējẽn pijé ěg kavénh tĩ'. *Jesus* tỹ tón hã vē. Nén ũ tũ vē, vējẽn ti. Ęg tỹ ko jafã tâvĩ vē. Hã ra ũ tóg nén ũ nĩ to: “vēnh kãgrá mũ ag tóg pũn ja nĩ, věnh mẽg ěn nĩ ti. Hã kũ sóg ko kũ Topẽ vĩ mranh tĩ,” he tĩ. ũ tỹ tag tó mũ jykre kavénh ti tĩ, ti tỹ ge ra kon kũ. ¹⁵ Inh mũ tóg tỹ Topẽ vĩ mranh tũ nĩ, isỹ nén ũ nĩ ko tag ti. Hã kũ sóg ko mũ sir. Kũ inh régre ũ tóg isỹ ko ve kũ ko sór mũ gé sir. Hã ra tóg ti hã mũ Topẽ vĩ mranh ri ke nĩ. Kũ tóg ko kũ isugrĩn Topẽ vĩ mranh mũ sir. Kũ tóg nũgme ki kutẽnh ke mũ sir. Kũ tóg isỹ inh jẽn tugnĩn ti tén ri ke nĩ sir, *Cristo* tỹ ũn jagfy ter ja ěn ti. ¹⁶ Kũ tag han sór tũg nĩ, ũ tỹ ģjag tỹ nén han mũ

to ãjag to vĩ tử nĩ jé. Há ti nĩ vễ, ãjag tỹ kon kỹ. Hã ra ỹ tỹ ãjag jễn to ãjag to vĩn kỹ ko sớ tũg nĩ. ¹⁷ Topễ tỹ tỹ ẽg *Senhor* nĩn kỹ ẽg jễn tóg tỹ nén ỹ tử nĩ ha mỹr. Kỹ tóg ẽg tỹ nén ỹ nĩ ko tử ra ẽg mỹ tỹ nén ỹ tử nĩ. Nén ỹ ỹ to ẽg jykren ke mũ ha, hã vỹ: vễjyre kuryj, he mũ, vễjyre kusa, vễjyre sér, Topễ kuprĩg tỹ mỹr, ẽg jagrẽ tãg tỹ, he tóg. ¹⁸ Ẽg tỹ gen kỹ *Cristo* jyre han kỹ tóg Topễ mỹ há tĩ ha, ẽg jyre ti. Kỹ tóg ẽg mré ẽprã ke ag mỹ há tĩ gé sir, ha vem nĩ.

¹⁹ Kỹ ẽg jé jagnẽ krĩ kuprãg hã to jykren. Ẽg jé jagnẽ tar han sớ. ²⁰ Kỹ tóg ẽg tỹ nén ỹ nĩ ko to ẽg régre tỹ tỹ prãnh ke han kỹ kórég nĩ. Vễjễn kar vỹ há nĩ. Hã ra ỹ tóg vễjễn ỹ to jykren kónãn sớ mũ, ti tỹ to Topễ vĩ mranh kỹ. Ti tỹ ge ra kon kỹ tóg tỹ prãnh ke mũ sir. ²¹ Kỹ tóg kórég nĩ, ẽg régre tỹ ẽg tugnĩn Topễ vĩ mranh kỹ. Hã jé nén ỹ nĩ ko tũg nĩ, ã régre tỹ to tỹ prãnh kenh mẽ tĩn kỹ. Ti rĩnve goj fa kron tũg nĩ gé. Nén ỹ tỹ ã régre tỹ Topễ vĩ mranh han ẽn tovãnh kãn nĩ. ²² Ẽ tỹ nén ỹ to: “kórég tử ti nĩ,” hen kỹ Topễ hã mỹ tóm nĩ. Hã ra ã régre rĩnve han tũg nĩ, ti tỹ ã mỹ há nĩ ra, ã régre tỹ ã tugnĩn Topễ vĩ mranh tử nĩ jé. Ẽ tỹ Topễ tỹ ã mỹ nén tó mũ hã han kỹ tóg há nĩ, kỹ ã tóg jatu nĩ, ha vem nĩ. ²³ Ỗ tóg ko tĩ, hã ra tóg ti tỹ ko kỹ: “isỹ Topễ vĩ mranh mỹ vỹ?” he mũ sir. Ti tỹ ge ra kon kỹ tóg to krĩ kufy nĩ sir. Kỹ tóg Topễ vĩ mranh mũ sir. Ẽg tỹ ti ki ge kỹ nỹtĩn kỹ ẽg tóg ti tử hã han sớ mũ sir. Ẽg tỹ nén ỹ to: “tag han kỹ inh mỹ ti vĩ mranh mũ vỹ?” hen kỹ ẽg han ke tử nĩ. Ke tử nĩ mũ ra ẽg ti vĩ mranh mũ.

Ĕg tỹ ěg mré ke ag to há nỹtĩnh ke

¹ Ha vé, tar ěg nỹtĩ. Hã kỹ tóg ěg tỹ ũn krój nỹtĩ ag to fen nỹtĩnh há tĩ. “Ĕn tóg inh mỹ há nĩ, hã kỹ sóg han sór mũ,” henh ke tũ ěg tóg nĩ. ² “Mỹ inh régre mỹ há nĩ vỹ?” he jé ěg tóg ke mũ. Ti tỹ ti mỹ há tũ nĩn kỹ ěg han ke tũ nĩ. Ĕg tỹ ti tar han sór vẽ, ěg tỹ nén han mũ kar tỹ. ³ *Cristo* pijé ti tỹ nén to én mũ ěn han ja nĩgtĩ. Hã kỹ tóg ěg jagfy jagtar ja nĩgtĩ. Kỹ tóg Topě mỹ: “ã to ag tóg vĩ kónãn tĩ, ã kato tẽ ag. Hã ra ag vỹ vỹ inh kri kutěnh ke mũ,” he ja nĩ. Ti mur tũg ki Topě vỹ tó tĩ ũ tóg ti vỹ tag rán ja nĩ, hã ra tóg ge nĩ. ⁴ Hã ra Topě tóg ěg kanhrãn sór mũ. Hã kỹ tóg ti vỹ tó tĩ ag mỹ: “ha rán,” he ja nĩgtĩ. Hã kỹ ag tóg ránrán ja nĩgtĩ. Ĕn ve kỹ ěg tar nỹtĩ, *Jesus* jykre mĩ mũ to. Kỹ ěg tỹ prãnh kenh ke tũ nĩ. Kỹ ěg tóg ěg tỹ kanhkã tá nén venh ke mũ ěn kã jatũ' henh ke tũ nĩ gé. ⁵ Topě vỹ ěg to fen kỹ nĩ. Ti hã vỹ ãjag tỹ jagně to fen han ke mũ, ti kóm, ãjag tỹ ti mré jykre pir nỹtĩ jé, ãjag tỹ *Jesus Cristo* ki ge kỹ nỹtĩn kỹ. Ĕg tỹ to vãsãn han ki kanhró tóg nĩ. ⁶ Kỹ ãjag tóg jagně mré ěg jóg tỹ Topě to: “ũn mág vỹ tỹ ti nĩ,” henh ke mũ gé. Věnh vỹ pir han jé ãjag tóg ke mũ, ti to, ěg *Senhor tỹ Jesus Cristo* to ke gé.

Fóg ag mré kanhgág ag tỹ Topě vỹ měnh ke

⁷ Hã kỹ jagně to há nỹtĩm nĩ. *Cristo* tỹ ěg to há nĩ ri ke nỹtĩm nĩ, jagně to. Kỹ ũ tóg ãjag jykre ve kỹ Topě to: “ũn mág vỹ tỹ ti nĩ,” henh ke mũ. ⁸ Tag to jykren nĩ, ha mě. *Cristo* vỹ *Judeu* ag ki rĩr jé kãtĩg ja nĩ, ti tỹ Topě tỹ vãsỹ ěg jógjóg ve ag mỹ nén tó ja ěn han jé. Ĕn ve kỹ ěg tóg Topě tỹ věnh vỹ há hã tó tĩ ki kanhrãn mũ. ⁹ Kỹ tóg *povo* ũ ag jagãgtãn gé. Kỹ

ag tóg ti tigrĩn Topẽ mĩ vĩ há han mũ gé sir, fóg ag, kanhgág ag ke gé. Hã kũ *Davi* tóg tag rán ja nĩ gé, ha mẽ: “tag tugnĩn sóg ã mĩ vĩ há han ke mũ, fóg ag rĩnve, kanhgág ag rĩnve ke gé. Ag rĩnve sóg ã mĩ jãn ke mũ, ã jiji tó kũ,” he ja tóg nĩ, Topẽ vĩ tũ rán kũ nĩ ki. ¹⁰ Kũ tag tóg rán kũ nĩ gé. “Fóg', kanhgág', mĩ sér nỹtĩm nĩ, *Judeu* ag mré hã, ti tũ ag mré hã,” he tóg mũ gé, Topẽ vĩ tũ rán kũ nĩ ki. ¹¹ Kũ tag tóg rán kũ nĩ gé. “Fóg', kanhgág', ãg *Senhor* mĩ vĩ há han nĩ. Topẽ to vĩ há han kãn nĩ, *povo* kar',” he ja tóg nĩ gé. ¹² Kũ *Isaiás* vỹ *Cristo* to: “*Jessé* krẽ'krẽ ù vỹ tỹ ùn mág jẽnh mũ, *Davi* panh ãn krẽ'krẽ ù. Kũ tóg tỹ *povo* kar ag pã'i mág jẽnh mũ. Fóg ag vỹ kanhgág ag mré ti ki ge sór ke mũ,” he ja tóg nĩ. ¹³ Topẽ hã ne ãg mĩ ven ke mũ', nén ù há kar, hã kũ tóg ãg mĩ tó ja nĩ. Ti hã ki ãjag tóg ge kũ nỹtĩ. Ti hã vỹ ãjag fe tỹ mrin kenh ke mũ. Ti hã vỹ ãjag krĩ kuprãg ke mũ'. Topẽ kuprĩg vỹ tỹ ãjag jagrẽ nĩ. Kũ tóg nén kar han há nĩgtĩ. Ti hã vỹ ãjag tar han ke mũ', ãjag tỹ Topẽ tỹ ãg mĩ nén ù há ven ke ãn to tar nỹtĩ jé, ãjag tỹ tag hã mĩ ãkren jé.

Paulo rãnrãj

¹⁴ Inh kanhkã', vỹjyre há han kũ ãjag tóg nỹtĩ. Isỹ ãjag mĩ tó tũg ki ãjag tóg ki kanhrãn ja nĩ. Vég isóg nĩ nĩ. Hã kũ ãjag tóg jagnẽ jyvẽn ki kanhró nỹtĩ gé. ¹⁵ Inh vẽn rá tag ki sóg ãjag mĩ nén ù tỹ hẽn ri ke kãmén, ti tỹ inh mĩ sér tĩn kũ, sỹ ãjag vég tũ ra. ãjag mĩ sóg kãmén há han, ãjag tỹ kã jatu tũ nĩ jé, ãjag tỹ mẽg mũ tag kã. Topẽ ne tag to inh jẽnẽ'. Tag to tóg isar han'. ¹⁶ Inh jé tóg prẽr, isỹ *povo* kar mĩ *Jesus Cristo* kãmén jé. Kũ sóg ti tũ ki rĩr jẽ nĩ. Topẽ vĩ sér tó sóg tĩ, fóg ag mĩ, kanhgág ag mĩ ke gé. Ag tỹ ti ki

ge kÿ tóg ti mÿ sér tĩ, Topẽ kuprĩg tÿ ag tÿ ãn há han kÿ, ag tÿ tÿ Topẽ tũ nÿtĩn kÿ. Inh rãnrãj hã vẽ.

¹⁷ Tÿ sóg *Jesus Cristo* rãnrãj han tĩ nĩ, Topẽ tÿ isar han kÿ. Kÿ inh rãnrãj tóg inh mÿ sér tĩ. ¹⁸ Kÿ sóg ãjag mÿ *Cristo* tÿ inh mÿ vẽn rãnrãj nĩm ja hã tÿ vẽnén sór mũ. Fóg ag mré kanhgág ag tÿ ti ki ge jé tóg isar han tĩ, isÿ ti vĩ tó tag to. Inh vĩ mẽ kÿ ag tóg ti ki ge sór mũ, ag tÿ inh jykre ve kÿ ke gé. *Jesus Cristo* tÿ nén han mũn hã vẽ. ¹⁹ Nén ve vãnhan sóg tĩ gé, Topẽ tÿ isar han kÿ. Ti kuprĩg tÿ inh krĩn kÿ sóg han tĩ. Kÿ sóg vẽn kar mÿ ti vĩ tó ja nĩgtĩ, *Jerusalém* tá. Tá kãkutẽ kÿ sóg ga kar mĩ tĩg ja nĩgtĩ gé, ga tÿ *Iliria* mĩ hã. Vẽn kar mÿ sóg *Cristo* kãme sér tó ja nĩgtĩ. ²⁰ Û tÿ tá jun tũ ra sóg tá jun vén ja nĩgtĩ, sÿ tá ti vĩ tó vén jé, ag tÿ vãhã *Cristo* kãme mẽ jé. Inh hã ne ag mÿ tó vén sór ja nĩgtĩ', isÿ ã rãnrãj ja ki rãnrãj tũ nĩ jé. ²¹ Hã kÿ tag tóg rán kÿ nĩ, ha mẽ: “ũ tÿ ti vĩ mẽ ja tũ ãn ag vÿ mẽnh ke mũ,” he ja tóg nĩ, Topẽ vĩ rá ki. Sÿ ti vĩ tag hã ki króm sór vẽ.

Paulo tÿ Roma ra tĩg sór

²² Hã kÿ sóg ãjag tá jun ja tũ nĩ ver, sÿ ãjag venh há hã ra. ²³ Tag ki sóg inh rãnrãj han kãn huri. Vãsÿ sóg to jykrén, sÿ ãjag venh tĩg jé. ²⁴ Kÿ tóg hẽn ri ke mũn inh mÿ ki króm kenh mũ ha. Sÿ ga tÿ *Espanha* ra tĩg sór vẽ. Ra tĩg kÿ sóg ãjag venh rãnh mũ. Kÿ tóg há tĩnh mũ, ãjag tÿ inh jagãgtãn kÿ. Kÿ sóg tĩg há han ke mũ, *Espanha* ra. Hã ra sóg ãjag mré nĩ sĩ han sór mũ, ãjag tÿ isar han jé.

²⁵ Hã ra sóg ver *Jerusalém* ra tĩg sór mũ. Sÿ tá Topẽ tũ ag mÿ jãnkamy ma tĩg ke vẽ. ²⁶ Ga tÿ *Macedônia* tá *Jesus* mré ke ag vÿ inh mÿ jãnkamy vin, ga tÿ *Grécia* tá ke ag ke gé, isÿ *Jerusalém* tá ãg

mré ke tỹ jagtar nỹtĩ ěn ag mỹ nĩm jé. ²⁷ Ag kar mỹ tóg sér tĩ, ag tỹ *Jerusalém* tá ke ag mré jãnkamy tỹ vėnh kãpãm kỹ. Hã ra tóg inh mỹ há tĩ gé. *Jerusalém* tá ke ag vỹ *Jesus* ki ge vén, *Judeu* ag. Kỹ fóg ag vỹ ag tugrĩn *Jesus* kãme mẽ ja nĩgtĩ. Hã kỹ ag tóg *Judeu* ag tũ mãn ja nĩ, hã vỹ: Topẽ vĩ, he mũ. Kỹ tag tóg há nĩ, ag tỹ vėnh kaja jé ag tũ tỹ vėnh kãpãm kỹ, ag jãnkamy ti.

²⁸ Isỹ tag han kãn kỹ, sỹ ag mỹ jãnkamy tag vin kar kỹ sóg ěmã tỹ *Roma* tá nĩ sĩ han kar kỹ ga tỹ *Espanha* ra tĩg sór mũ ha. ²⁹ Ha mẽ, isỹ ãjag ki jun kỹ *Cristo* vĩ vỹ ãjag mỹ sér tĩnh mũ, ěg tỹ jagně mré ti to vėmėn kỹ, isỹ ãjag mỹ ti vĩ tón kỹ, ha vem nĩ. Ti vĩ sér to tóg ěg mỹ sér tĩnh mũ.

³⁰ Inh kanhkã', ěg *Senhor* tỹ *Jesus Cristo* ki ge kỹ ãjag tóg nỹtĩ. Kỹ ãjag tóg jagně to há nỹtĩ gé, Topẽ kuprĩg tugrĩn. Kỹ sóg ãjag mỹ tag to vĩ sór mũ gé, ha mẽ. Iso Topẽ mré vĩm nĩ, inh mré. To krónh ke tũg nĩ. ³¹ *Judėia* tá ag e nỹtĩ, ũ tỹ *Jesus* kato tẽ mũ ag. Kỹ ag tóg inh kato tẽ sór mũ gé. Kỹ iso Topẽ mré vĩm nĩ, ti tỹ inh jy nĩgãn jé. Ũ tỹ *Jerusalém* tá *Jesus* ki ge kỹ nỹtĩ ag tỹ inh mỹ vĩ há han jé, sỹ jãnkamy ěn tỹ ag mỹ nĩm kỹ. ³² Tá kãtĩg kỹ sóg ãjag ki jun há han ke mũ. Kỹ tóg ěg kar mỹ sér tĩnh mũ, sỹ ãjag mré nĩn kỹ, isĩg ke tag tỹ Topẽ mỹ há nĩn kỹ. Kỹ ãjag tóg isar han ke mũ sir.

³³ Topẽ vỹ ěg krĩ kuprãg tĩ. Kỹ sóg ti mỹ to vĩ tĩ, ti tỹ ãjag krĩ kãnhvy han jé. Hã vė.

16

Paulo tỹ ũn e mũ ěkrég tĩ

¹ Ājag mǝ sóg ěg mré ke fi tó sór mǝ, *Febe* fi. Tǝ fi tóg ěmǝ tǝ *Cencrėja* tá *Jesus* ki ge kǝ nǝtǝ fag kófa nǝ, tá *igreja* to. ² Fi tǝ kejĕn ājag ki jun kǝ fi mǝ: “ha kǝrǝ,” hem nǝ. Kǝ fi mǝ nĕn tǝ fi mǝ tǝ ěn ven kǝn nǝ. Ũ tǝ hĕn ri ke jagǝgtǝn fi huri, inh ke gé.

³ *Priscila* fi mǝ sóg ěkrég tǝ, fi mĕn tǝ *Áquila* mǝ ke gé. Inh mré fag tóg rǝnhrǝj mág, *Jesus Cristo* rǝnhrǝj han kǝ. ⁴ Isugnĕn fag tóg kǝgter kren, inh jy nĕgǝn kǝ. Tag hǝ mǝ sóg ěkrég tǝ, kǝ sóg fag to há tǝvĕ nǝ. Kǝ fóg kar kǝ mǝ *Jesus* ki ge kǝ nǝtǝ ag vǝ tag tigrĕn fag to há nǝtǝ gé. ⁵ Fag ĩn krĕm ũ ag tóg vĕnh mǝn tǝ gé, *culto* han jé. ěn fag mǝ sóg ěkrég tǝ gé.

Iso há ũ vǝ nǝ gé, hǝ vǝ: *Epĕneto*, he mǝ. Ga tǝ *Ásia* tá ũ tǝ *Jesus* ki rǝ vĕn mǝn hǝ vĕ. Ti mǝ sóg ěkrég tǝ gé. ⁶ Kǝ *Maria* fi vǝ nǝ gé. Ājag mǝ fi rǝnhrǝj mág. Fi mǝ sóg ěkrég tǝ gé. ⁷ Kǝ sóg *Adrĕnico* mǝ ěkrég tǝ gé, *Júnia* fi mǝ ke gé. Inh kanhkǝ fag vĕ. Inh mré fag tóg sigse kǝ nǝtǝ ja nĕgtǝ gé. *Apóstolo* ag kǝ mǝ fag tóg tǝ ũn mág nǝtǝ. Vǝsǝ fag tóg *Jesus* ki ge jĕg, isǝ ti ki rǝ tǝg ki.

⁸ *Ampliato* mǝ sóg ěkrég tǝ gé. Ti to sóg há tǝvĕ nǝ, ěg *Senhor* tigrĕn. ⁹ Kǝ sóg *Urbano* mǝ ěkrég tǝ gé. Inh mré tóg *Cristo* rǝnhrǝj han tǝ. Kar kǝ iso há ũ vǝ nǝ gé, *Estáquis* ti. Ti ki sóg ěkrég tǝ gé. ¹⁰ *Apeles* mǝ sóg ěkrég tǝ gé. *Cristo* tovǝnh jǝvǝnh ja ti nǝ. *Aristóbulo* mré ke fag mǝ sóg ěkrég tǝ gé. ¹¹ Kar kǝ inh kanhkǝ ũ vǝ tá jĕ gé, *Herodião* ti. Ti ki sóg ěkrég tǝ. Kǝ sóg *Narciso* mré ke fag mǝ ěkrég tǝ, ũ tǝ fag kǝ mǝ ěg *Senhor* ki ge kǝ nǝtǝ fag.

¹² Kǝ sóg *Trifena* fi ki ěkrég tǝ, *Trifosa* fi mǝ ke gé. ěg *Senhor* mǝ fag rǝnhrǝj mǝgtǝ. Kǝ sóg iso há tǝvĕ

ũ fi mĩ êkrég tĩ gé, hã vỹ: *Pérside*, he mũ. Ëg *Senhor* mỹ rãnrãj to fi tar tãvĩ nĩ. ¹³ Kĩ sóg *Rufo* mĩ êkrég tĩ. Topê ne ti kuprêg', ti mỹnh fi ke gé'. Inh mỹ fi tóg tỹ inh mỹnh ri ke nĩ. ¹⁴ Kĩ sóg *Asíncrito* mĩ êkrég tĩ, *Flegonte* mĩ ke gé, *Hermes* mĩ ke gé, *Pátrobas* mĩ ke gé, *Hermas* mĩ ke gé, ag mré Topê vĩ mẽ jé vãnh mãn tĩ ag mĩ ke gé. ¹⁵ Kĩ sóg *Filólogo* mré *Júlia* fi mĩ êkrég tĩ, *Nereu* mré ti ve fi mĩ ke gé, *Olimpas* mĩ ke gé, kar kũ fag mré *Jesus* vĩ mẽ jé vãnh mãn tĩ fag mĩ ke gé, Topê tũ kar ag mĩ, fag mĩ.

¹⁶ Kĩ jagnê ki nhun ke ri ke han nĩ, *Jesus* mré ke kar ki, jagnê nĩgé kãgmĩ kũ. *Cristo* ki ge kũ nỹtĩ kar vỹ ãjag mĩ êkrég tĩ, ãmã kar ki ke ag, fag ke gé.

Ón kũ vãnh vĩ há mẽ sór tũg nĩ

¹⁷ Nén ũ tó sór sóg mũ gé ver ãjag mỹ. Ũ ag tóg ãjag tỹ jagnê to jũ han sór mũ. ãjag tỹ jagnê vĩ kafãn kónãn han sór ag tóg mũ. Ag pijé ãjag tỹ Topê vĩ mẽ ja ãn ri ke tó tĩ'. Ën ag vĩ mẽ sór tũg nĩ. ¹⁸ Ag pijé ãg *Senhor* tỹ *Cristo* rãnrãj han sór tĩ'. Ag nug hã ki rĩr ag tóg tĩ'. Ón kũ ag vĩ vỹ mẽ há tĩ, kũ ũ tỹ hên ri ke ag tóg kri fi sór mũ, ũ tỹ nén ũ vãnh mỹ to jykrén tũ ag. Inh mỹ tóg ag tỹ ũ tỹ ge krĩn kónãn ha mẽ tĩ. Kũ ag vĩ mẽ sór tũg nĩ.

¹⁹ ãjag tỹ Topê vĩ kri fig mũ tag vỹ mẽ há tĩ. Vãnh kar vỹ mẽ, kũ tóg inh mỹ sér tĩ sir, ãjag to. Kũ tóg ãjag tỹ vỹjkre há ki kanhró nỹtĩnh há tĩ. ãjag tỹ vỹjkre pãno to jykrén tũ nĩn kũ tóg há tĩ gé.

²⁰ Topê vỹ ãg krĩ kuprãg tĩ. Kãnhmar tóg ãg mỹ *Satanás* tỹ tũ' henh ke mũ gé, ha vem nĩ. Kũ tóg ãjag vóg mãn ke tũ nĩ ha.

Ëg *Senhor* tỹ *Jesus* mỹ sóg to vĩ tĩ, ti tỹ ãjag mỹ ti tỹ nén ù há ãn vin jé.

Paulo mré ke ag tỹ Roma ki ke fag mĩ êkrég tĩ

²¹ Inh mré Topẽ rãnhraj han mũ tỹ *Timóteo* vỹ ãjag mĩ êkrég tĩ gé, *Lúcio* ti ke gé, *Jasão* ke gé, *Sosípatro* ke gé, inh kanhkã ag.

²² Û tỹ *Paulo* mỹ tag rán mũ vỹ tỹ inh nĩ, hã vỹ: *Tércio*, he mũ. Kỹ sóg ãjag mĩ êkrég tĩ gé, ãjag tỹ inh mré ãg *Senhor* ki ge kỹ nỹtĩn kỹ.

²³ *Gaio* vỹ ãjag mĩ êkrég tĩ. Ti ãn krẽm sóg jẽ, kỹ ãg tóg ti ãn krẽm *culto* han tĩ. *Erasto* vỹ ãjag mĩ êkrég tĩ gé, ù tỹ ãmã jãnkamy ki rĩr tĩ ãn ti. Ëg régre tỹ *Quarto* vỹ ãjag mĩ êkrég tĩ gé. ²⁴ Ëg *Senhor* tỹ *Jesus Cristo* mỹ sóg to vĩ tĩ, ti tỹ ãjag kar tar han jé. Ha vẽ.

Topẽ mỹ ãg vĩ há han ke

²⁵ Ha mẽ, ãg jé Topẽ mỹ vĩ há han. Ëg tar han ki kanhró tóg nĩ, ãg tỹ ti ki rã kar krónh ke tũ nĩn jé. Sỹ ãjag mỹ Topẽ vĩ sér tó mũn hã vẽ, *Jesus Cristo* kãmén kỹ. Vãsỹ ãg tóg mẽ ja tũ nĩ, ti vĩ sér tag ti. Ëg tỹ vãhã mẽ vẽ, Topẽ tỹ ãg mỹ to vỹjyre nĩm kỹ. Prỹg tỹ hẽn ri ke ki ag tóg mẽ ja tũ nĩ, ãg jo ke ag. ²⁶ Ûri hã ãg tóg mẽg mũ. Vãsỹ Topẽ vĩ rán tĩ ag vỹ ãg tỹ ùri mẽg mũ tag tó ja nĩgtĩ. Kỹ Topẽ tóg tag to: “*povo* kar mỹ kãmén nĩ, fóg ag mỹ, kanhgág ag mỹ, *Judeu* ag mré hã,” he ja nĩ, ãg tỹ ti vĩ mẽ kỹ ti ki ge jé, ti vĩ kri fi jé, ti tỹ tỹ ãg *Senhor* kar jẽ jé. Ti tỹ nén kar han tũg ki tóg nĩ nĩ, Topẽ ti, ù tỹ ti han ja tũ ra. Kỹ tóg tũ' henh ke tũ nĩ gé. Gen kỹ tóg nĩnh mũ.

²⁷ Ti hã ne ti pir mỹ nén ù kar ki kanhró nĩ', Topẽ ti. *Jesus Cristo* hã tóg ãg mỹ Topẽ ven ke mũ. Kỹ ãg

tóg ti hã mÿ vÿ há han sór mũ. Krÿg henh ke tũ tóg
nĩ, ẽg tÿ ti mÿ vÿ há han mũ ti. Hã vễ.

Topẽ vĩ rá **New Testament in Kaingang (BR:kgp:Kaingang)**

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kaingang

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kaingang

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-04

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 26 Mar 2022
16af52c8-0e45-5e91-b36c-cd314d36d7fc